ΕΤΟΣ Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1895. ΑΡΙΘ. 14.

ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ ἐτησία δρ. 5—**Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ** ἐτησία φρ. χρ. 7

ΓΡΑΦΕΙΟΝ: Ὁδὸς Βορέου Ἀριθ. 13.

ΔΩΡΕΑ ΠΛΟΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

1ον). Ὅσα **ἐπισκεπτήρια** ἐξοδεύει κατ' ἔτος ἕκαστος συνδρομητὴς θὰ ἐκτυπῶνται παρ' ἡμῶν δωρεὰν (πλὴν χάρτου).

2ον). Θὰ λαμβάνῃ δωρεὰν **ἡμερολόγιον** ἑκάστου ἔτους.

3ον). Ἕκαστος συνδρομητὴς θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ καταχωρίζῃ **δωρεὰν** μίαν εἰδοποίησιν ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ, εἴτε πρὸς σύστασιν τοῦ καταστήματός του, εἴτε πρὸς σύστασιν τοῦ ἐπαγγέλματός του.

4ον). Εἴκοσι **λαχεῖα** τῶν ἀρχαιοτήτων θὰ τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συνδρομητῶν, καὶ εὐνοούσης τῆς τύχης τὸ κέρδος θὰ διανέμηται ἐξ ἴσου εἰς ὅλους τοὺς συνδρομητάς. Οἱ ἀριθμοὶ δὲ τῶν ἀγορασθέντων λαχείων θὰ δημοσιεύωνται προηγουμένως.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΣΡΑΠΗΣ

1895

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΧΡΥΣΟΧΟΙΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΤΖΙΝΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

172 — Ὁδὸς Αἰόλου — 172

Κατασκευάζονται παντὸς εἴδους Κοσμήματα ὅμοια τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Μεταποιοῦνται τοιαῦτα καθ' ὑπόδειξιν τοῦ πελάτου.

Ἐπιδιορθοῦνται δ' ἐντελέστατα.

Κομψότης καὶ Στερεότης.

ΤΙΜΑΙ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΚΡΙΚΟΡ ΤΣΟΜΛΕΚΤΖΙΑΝ

Ὑποκατασκευαστὴς

Ἐν Ἀθήναις—ὁδὸς Ἑρμοῦ ἀριθ. 170.

Κατασκευάζονται καὶ ἐπιδιορθοῦνται

Παντὸς εἴδους πίπας

Ἤτοι ἐκ Κεχριμπαρίου, Γιρόσουρη, Ἐβένου, Ἠλεφαντόδοντος (φίλτσι) καὶ παντὸς ἄλλου εἴδους μίγματος ἢ μετάλλου

Προσέτι εὑρίσκονται διάφοραι Πίπαι.

Κομψότης καὶ στερεότης.

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ Η «ΜΑΣΣΑΛΙΑ»

Ἐν Ἀθήναις—**ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Γ. ΙΑΤΡΑΚΗ**—Ἐν Ἀθήναις.

140—Ὁδὸς Αἰόλου. ἔναντι φαρμακείου Κρένου—140

Κατασκευάζονται ὑποδήματα στερεότατα καὶ ἐκ δερμάτων καὶ ὑλικῶν ἐκλεκτῶν κομψότατα. Μεγάλη συλλογὴ ἑτοίμων ὑποδημάτων. Ἐφαρμογὴ τελεία καὶ κομψότης ἀπαράμιλλος.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Γ. Ε. ΔΗΜΓΤΡΙΑΔΟΥ

ΤΟ ΜΟΝΟΝ ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

(Πλατεῖα ποιητοῦ)

Βραβευθὲν ἐν τῇ Παγκοσμίῳ ἐκθέσει Νεαπόλεως διὰ διπλώματος καὶ τοῦ "Grande Medalia d'argento καὶ διὰ διαφόρων χρυσῶν μεδαλίων.

Ἐφοδιασθὲν διὰ τῶν τελειοτάτων μηχανημάτων καὶ τῆς ἀρίστης φωτογραφικῆς ὕλης ἐκτελεῖ καλλιτεχνικῶς καὶ αὐτὴν τὴν δυσχερεστάτην ἐργασίαν, ὡς καὶ τὴν φωτογράφησιν κατὰ τὴν νύκτα δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς, τὴν εἰς ἅπαντα τὰ μεγέθη καθ' οἱονδήποτε καιρὸν καθημερινὴν φωτογράφησιν.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΤΑΠΗΤΣΑΡΙΑΣ

Γ. Η. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

Ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Καλαμιώτου 42.

Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν παντὸς εἴδους ἀνακλίντρων καὶ πολυθρόνων.

Τρέξατε εἰς τὸ ἄνω κατάστημα καὶ θὰ μείνητε εὐχαριστημένοι.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΒΛΑΧΟΥ ΜΠΑΚΟΥΚΟΥ

ΕΝ ΠΡΕΒΕΖΗ

Καθαριότης, τιμιότης καὶ οἱ κανονικὰ εἶνε τὸ σύστημά μας

Δαμβάνομεν πρόσφατι τὴν φρόνιμα πᾶσαν τίδα ὅπως παρέχωμεν εὐκολίαν εἰς τοὺς πελάτας μας

ΑΠΟΘΗΚΗ ΚΑΠΝΩΝ

Διον. Ν. Ἀζαράκου

Ἐν Γυθείῳ

Ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ εὑρίσκονται ἐκλεκτώτατα εἴδη καπνῶν ἤτοι μυρωδάτα Ξηρομέρου, Λαμίας κλπ. ἅτινα πωλοῦνται εἰς τιμὰς συγκαταβατικὰς χονδρικῶς καὶ λιανικῶς.

ΚΑΦΕΙΟΝ

Τ Ο

ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ

Π. Παπαϊωάνου ἐν Ἀθήναις.

Ἐν τῷ ἀρίστῳ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καφείῳ τούτῳ θὰ εὕρητε καθαριότητα, πολυτελῆ ἀνάπαυσιν καὶ ἄκακτον μεταχείρισιν περιποίησιν καὶ ἀρωματικὸν καφέν.

ΚΑΦΕΙΟΝ

Ο ΠΟΡΘΜΟΣ

ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ

Ἀναπαυστικώτατα δύνασθε νὰ διέλθητε τὰς ὥρας σας καὶ νὰ πίνητε ἀρωματικὸν καφέν.

ΑΣΤΡΑΠΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἔτος Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 15 Ἰουλίου 1895. Ἀριθ. 14.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ ὅπως τὸ ἀντίτιμον τοῦ χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν τῶν ἐπισκεπτηρίων ἀποστέλλωσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ καὶ οὐχὶ παραδίδωσιν αὐτὸ εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀντιπροσώπους, διότι τινὲς ἐξ αὐτῶν λησμονοῦσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγκαίρως περὶ τούτου τὴν διεύθυνσιν. Ἡ παροῦσα σύστασις γίνεται πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς παραπόνου ἐκ μέρους τῶν κυρίων συνδρομητῶν περὶ τῆς μὴ ἐκτυπώσεως τῶν ἐπισκεπτηρίων.

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Διευθύνσεως.

ΑΡΧΑΙΟΣ ΛΑΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Καίτοι ἔκπαλαι οἱ ἐπιστήμονες ἐσπούδαζον νὰ μάθωσι τὴν καταγωγὴν τῶν Ἀθιγγάνων, ἐν τούτοις οἱ τελευταῖοι ἔτι διαμένουσιν ὀλίγον γνωστοὶ μεθ' ὅλην τὴν ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης διασπορὰν αὐτῶν. Οἱ Ἀθίγγανοι μεθ' ὅλας τὰς περιπλανήσεις των καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, διετήρησαν ἄθικτα τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ τὰς δοξασίας των καὶ στερρῶς αὐτῶν ἔχονται. Ἐν τούτοις ἐπ' ἐσχάτων λίαν πολλὰ ἐγνώσθησαν περὶ αὐτῶν. Πρό τινων ἐτῶν καθηγητής τις ἐν Γερμανίᾳ ἐξέδωκε σύγγραμμα ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον, ἐν ᾧ εὑρίσκομεν πολλὰ ἀξιοπερίεργα περὶ τοῦ βίου τῶν Ἀθιγγάνων. Οὗτος ἀναφέρει ὅτι ὁλόκληρος σειρὰ βιβλίων συνεγράφη περὶ τῶν Ἀθιγγάνων καὶ ὅτι περιέρχεται τὴν Εὐρώπην Ἀθιγγανίς τις ποιήτρια, καλουμένη Δζίνα Ραϊντσιτς, ἥτις συνέγραψε 250 ποιήματα. Ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐκδίδεται ἰδιαιτέρα ἐφημερὶς καταγινομένη ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Ἀθιγγάνων. Ὡς δὲ ὑποθέτουσιν εἷς τῶν συντακτῶν ταύτης τῆς ἐφημερίδος ἦν ὁ ἀρχιδοὺξ τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ. Οὗτος κατεγίνετο περὶ τὴν σπουδὴν τοῦ βίου τῶν Ἀθιγγάνων, οἵτινες ἐξ εὐγνωμοσύνης φερόμενοι ἐξεδήλουν πρὸς αὐτὸν ἀπεριόριστον σέβας καὶ τὸν ἐθεώρουν ὡς προστάτην των.

Οἱ Ἀθίγγανοι ἐν διαφόροις χώραις φέρουσι διάφορα ὀνόματα. Οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἱσπανοὶ καλοῦσιν αὐτοὺς Αἰγυπτίους· κατὰ δὲ τὸν μεσαιῶνα ἐκάλουν τὰς νομαδικὰς ταύτας φυλὰς λαὸν τῶν Φαραώνων. Ἐν Γαλλίᾳ ὠνόμαζον τούτους Βοημοὺς, διότι μετηνάστευσαν ἐξ Ἀνατολῶν διελθόντες τὴν Βοημίαν. Οἱ ἐν Λιθουανίᾳ Ἀθίγγανοι καλοῦσιν ἑαυτοὺς διὰ τοῦ γενικοῦ ὀνόματος **Σένδο**, ὑποδεικνύοντες οὕτω (ὡς καὶ ἡ γλῶσσα των μαρτυρεῖ) τὴν ἰνδικήν των καταγωγήν. Οἱ Πέρσαι καλοῦσι τοὺς Ἀθιγγάνους μέλανας Ἰνδούς.

Αὐτοὶ οἱ Ἀθίγγανοι καλοῦσιν ἑαυτοὺς ἐν πλείσταις οἰκουμέναις ὑπ' αὐτῶν χώραις διὰ λέξεως σημαινούσης κοπτιστὶ, σανσκριτιστὶ καὶ κελτιστὶ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας κειμένη χώρα Συνδίκα λογίζεται ὑπό τινων ὡς ἡ πατρὶς τῶν Ἀθιγγάνων. Ὁ Butner μελετήσας τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀθιγγάνων κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα περὶ τοῦ ὅτι αὕτη εἶναι ἰνδική τις διάλεκτος. Ἐν ταύτῃ ἀπαντῶσι περσικαὶ καὶ ἄλλων γλωσσῶν λέξεις, ληφθεῖσαι, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν ἐν διαφόροις τόποις ὀλιγοχρόνιον διαμονὴν τῶν Ἀθιγγάνων. Σλαῦοι τινες φιλολόγοι εὗρον ἐν τῇ Ἀθιγγανικῇ γλώσσῃ τεσσαράκοντα περίπου σλαυικὰς λέξεις δηλούσας ἀντικείμενα τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐν αὐτῇ ἀπαντῶσι λέξεις φινικαὶ, περμικαὶ, βογουλικαὶ (Πέρμοι καὶ Βογοῦλοι κάτοικοι τοῦ κυβερνείου Πέρμης) καὶ οὐγγρικαί. Ἡ γραμματικὴ τῆς Ἀθιγγανικῆς γλώσσης, κατὰ τὴν γνώμην ἀσιανολόγων τινῶν, παρομοιάζει πρὸς τὴν τῆς Περσικῆς καὶ Τουρκικῆς. Τοιαῦτα γλωσσολογικὰ ἴχνη ἀφῆκεν εἰς τὸν λαὸν τοῦτον ἡ συνεχὴς περιπλάνησις ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἡ βάσις ὅμως τῆς γλώσσης εἶναι ἰνδική. Πιθανοτέρα ὑπόθεσις εἶναι ἡ λέγουσα ὅτι οἱ Ἀθίγγανοι ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν (caste) τῶν δούλων καὶ μετηνάστευσαν ἐξ Ἰνδίας.

Πότε οἱ Ἀθίγγανοι ἦλθον εἰς τὴν Εὐρώπην; Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι σπουδαῖον, διότι σαφηνίζει τὴν ἱστορικὴν σημασίαν ταύτης τῆς

φυλῆς Ὁ Gasse ἀναφέρει ὅτι τὰς ὀρδὰς τῶν Ἀθιγγάνων δύναταί τις νὰ ἀνιχνεύσῃ πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν. Ὁ Λελαβὲλ εὑρίσκει ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἱστορικαῖς ἐποχαῖς ἰνδικὰ φύλα περιπλανώμενα παρὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον καὶ ἐν τῇ Θράκῃ. Οἱ Τσίγγανοι (Σιγῖναι) ὁμοιάζοντες κατὰ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν πρὸς τοὺς Μήδους, ἔζων παρὰ τὸν Ἴστρον. Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Λιγουρίας ἐκάλουν τοὺς περιοδεύοντας ἐμπόρους Σιγίνους. Ὁ Στράβων ὑπὸ τὸ ὄνομα Σιγῖναι ἀναφέρει περὶ φυλῆς τινος ἐχούσης περσικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ οἰκούσης πρὸς νότον τῆς Κασπίας Θαλάσσης. Ὁ Ὀβίδιος ἀναφέρει περὶ κατοίκου τινος παρὰ τὴν Κασπίαν ἱδρύσαντος παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως τὴν ἀποικίαν Aigypsos ἢ Atgyptos. Πόθεν ἔλαβε τοῦτο τὸ ὄνομα ἡ ὑφ' ἑνὸς ἀποίκου παρὰ τὴν Κασπίαν κτισθεῖσα πόλις; Δὲν ἐνθυμίζει τοῦτο τὴν Αἰγυπτιακὴν ἀποικίαν τῆς Κολχίδος γενομένην ἐπὶ τοῦ Σεσώστριος; Ἴσως οἱ Κάσπιοι εἶναι λαὸς λαβὼν τὰ σπέρματα τοῦ πολιτισμοῦ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ κλεϊσθεὶς ἕνεκα τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνὰ τὴν μέσην Ἀσίαν ἐμπορίου. Οἱ ἀναφέροντες περὶ τῆς παρὰ τὸν Δούναβιν ἀποικίας Aigyptos θέλουσι διὰ τούτου νὰ ἐξηγήσωσι διατί λαοί τινες ἐκάλουν Αἰγυπτίους τοὺς Ἀθιγγάνους (gypsies gitanos). Ἀλλ' ἐπιτραπείτω ἡμῖν νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ Ἀθίγγανοι ἐπὶ τοσοῦτον δύνανται νὰ ὦσιν Αἰγύπτιοι ὅσον καὶ ἀπόγονοι τῶν Ἰνδῶν. Μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἰνδίας ὑπῆρχε περίπου τοιαύτη σχέσις οἵα μεταξὺ ἀποικίας καὶ μητροπόλεως. Οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Φοίνικες μεταστεύουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἰκίζουσι τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς Θήβας, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἐπλουτίσθη ἕνεκα τούτου διὰ λέξεων ἀγνώστων ἐν Θήβαις. Οὐδεὶς ἴσως θὰ ἀρνηθῇ ὅτι αἱ διάλεκτοι τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἦσαν κατὰ πολλὰ ὅμοιαι. Ἡ ἀρχαία Ἑβραϊκὴ καὶ ἡ Φοινικὴ θεωροῦνται ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ γλῶσσα, ἀλλὰ τίς θὰ ἐπεχείρῃ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς ἀναπτυχθεὶς ἐπὶ Αἰγυπτιακοῦ ἐδάφους ἐλάλει ἄλλην γλῶσσαν ἢ τὴν ἀρχαίαν Αἰγυπτιακήν; Ἡ ἀρχαία Αἰγυπτιακὴ καὶ ἡ ἀρχαία Φοινικὴ μετετράπησαν εἰς σημιτικὰς πιθανῶς μόνον μετὰ παρέλευσιν χρόνου. Ἀλλὰ μήπως ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Σανσκριτικὴ διὰ τῆς συγγενείας των δὲν καταδεικνύουσιν ὅτι ἡ μία προῆλθεν ἐκ τῆς ἑτέρας; Δὲν εἶναι ἐναργὲς ὅτι οἱ Φοίνικες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, οἵτινες ἔδωκαν εἰς τοὺς Πελασγοὺς τὴν γλῶσσαν, ἥτις δύναται νὰ κληθῇ κλάδος τῆς Σανσκριτικῆς, ὡμίλουν Ἰνδικὴν διάλεκτον;

Ἡ βίβλος τῶν Μακκαβαίων καὶ ἕτεραι πηγαὶ καταδεικνύουσιν ὅτι αἱ ἰνδικαὶ ἀποικίαι ἐγκατεστάθησαν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἄνωθι ἀνεφέραμεν ὅτι ὁ Λελεβὲλ εὑρίσκει Ἰνδοὺς ἐν τῇ Θράκῃ. Δὲν συγχέονται ἐν πολλαῖς περιστάσεσι συγγενῆ πρὸς ἄλληλα φύλα—ἰνδικὰ, ἀρχαῖα αἰγυπτιακὰ καὶ φοινικὰ — καθὼς οἱ Ἀθίγγανοι καλοῦσιν ἑαυτοὺς ἀποίκους ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καίτοι ἡ γλῶσσα των ὑποδεικνύει ἰνδικὴν καταγωγήν;

Ὑπό τινων συγγραφέων ἀναφέρεται ὅτι οἱ Ἀθίγγανοι (Σίνδαι) κατῴκουν ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ καὶ κατεγίνοντο περὶ τὴν σιδηρουργίαν. Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι ἐν Μακεδονίᾳ εὑρίσκοντο λάτρεις τῆς θρησκείας τῶν Σινδῶν καὶ ἐτέλουν λιτανείας ἀνὰ τὰς ὁδοὺς κρατοῦντες φαλλούς. Δὲν βλέπει τις ἐνταῦθα τὴν γενεαλογίαν τῶν Ἀθιγγάνων; Οὗτοι εἶναι Ἰνδοὶ καὶ τούτους τοὺς Ἰνδοὺς ἀπαντῶμεν ἐν ταῖς νήσοις τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἔνθα ἦν δυνατὸν νὰ περιπέσωσι μόνον ὡς Αἰγύπτιοι καὶ Φοίνικες.

Οἱ Ἀθίγγανοι, καλούμενοι ὑπὸ τῶν Λιγουρίων περιοδεύοντες ἔμποροι, ἦσαν, οὕτως εἰπεῖν, οἱ χερσαῖοι Φοίνικες τῆς ἀρχαιότητος καὶ διετήρησαν τὴν καταγωγήν των ἐπ' αἰῶνας ἀκριβῶς ὡς οἱ θαλασσινοὶ Φοίνικες—οἱ Ἑβραῖοι. Οἱ Ἀθίγγανοι μέχρι τῆς σήμερον κατ' ἐξοχὴν εἶναι σιδηρουργοί, τίς δὲ δὲν γνωρίζει πόσον πολύτιμος εἰς τοὺς ἀγρίους λαοὺς εἶναι ἡ ἐργασία τῶν μετάλλων; τίς δὲν ἀνέγνω τὰς ἀναμνήσεις τοῦ πλοιάρχου Κοὺκ, οὗτινος ἅπας ὁ πλοῦτος συνίστατο εἴς τινα σίδηρα μετασχηματιζόμενα εἰς ἅλους, διὰ τὰ ἁποῖα οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ ἔφερον αὐτῷ ἀμέτρους σωροὺς ἐδωδίμων; Οἱ Ἀθίγγανοι ὡς σιδηρουργοὶ πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν ἦσαν οἱ εὐεργέται καὶ οἱ ἐκπολιτισταὶ τῶν βαρβάρων ὀρδῶν, πλανωμένων ἀνὰ τὴν σημερινὴν Εὐρώπην. Οὗτοι ἕνεκα τούτου ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ Ἀθίγγανοι ἀπὸ διδασκάλων τῆς Εὐρώπης μετέπεσον εἰς παρίους ἀκριβῶς ὡς οἱ διαδόσαντες τὰ φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ Φοίνικες ἐγκατέλειπον ὡς ἀπογόνους τοὺς Ἑβραίους, καθὼς καὶ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἔνθα ἀνεφάνησαν τὰ σπέρματα τοῦ πολιτισμοῦ— ἀκόμη παραμένουσιν ὡς σπέρματα μόνον, ἐν ᾧ μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης τὰ σπέρματα ταῦτα ἀπέδωκαν πρὸ πολλοῦ γενναίους καρπούς.

Παρὰ τοῖς Ἀθιγγάνοις ἀπαντῶσι πολλαὶ δεισιδαιμονίαι κοιναὶ εἰς ἅπαντας σχεδὸν τοὺς ἀρχαίους λαούς. Μία τούτων τῶν δεισιδαιμονιῶν εἶναι καὶ ὁ φόβος τῶν Ἀθιγγάνων ἐκ τῆς φωνῆς τῶν χελιδόνων, ἥτις κατ' αὐτοὺς προεμήνυε παντοειδεῖς ἀσθενείας καὶ ἀποτυχίαν ἐν διαφόροις ἐργασίαις. Ἅπαντες οἱ ἐν Οὐγγαρίᾳ

Ἀθίγγανοι, φημιζόμενοι ὡς μουσικοί, ἐδέχθησαν τὸ βάπτισμα, πολλοὶ δὲ αὐτῶν ἐπισκέπτονται τὰς ἐκκλησίας καὶ γινώσκουσιν ἐκ στήθους προσευχάς τινας, ἀλλ' ἐν τῷ βίῳ των καταδείκνυνται ἐθνικοὶ ὡς ἦσαν πρὸ τοῦ βαπτίσματος.

Οἱ Ἀθίγγανοι οὐδέποτε ἀκριβῶς γινώσκουσι τὰ ἔτη των καὶ τὴν πατρίδα των. Ἅπαντες ἰσχυρίζονται ὅτι ἐγεννήθησαν ἐν τῷ ταξειδίῳ. Ὁ ῥηθεὶς ἀρχιδοὺξ Ἰωσὴφ ἐν τῇ προρηθείσῃ ἐφημερίδι ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἀθίγγανοι δύνανται νὰ ἐθισθῶσιν εὐκόλως εἰς τὴν ἐργασίαν ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅπως αὕτη ᾖ εὔκολος, οὐδέποτε ὅμως θὰ ἀποβάλωσι τὴν ἕξιν τῆς περιπλανήσεως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Τὰ χρήματα, ὡς σημεῖον καὶ μέτρον τῆς ἀξίας, ἅμα δὲ καὶ ὡς μέσον συναλλαγῆς καὶ ἀποτίσεως, δὲν εἶχον πάντοτε τὴν σημερινήν των σημασίαν. Ὑπῆρχον λαοὶ οἵτινες οὐδόλως ἐγίνωσκον τὰ χρήματα καὶ περιωρίζοντο πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν οἰκιακῶν των ἀναγκῶν εἰς ἁπλῆν ἀνταλλαγήν· ἐκεῖνα δὲ τὰ ἔθνη ἅτινα ἀνέπτυξαν τὴν σύνθετον χρηματικὴν πιστωτικὴν οἰκονομίαν δὲν κατώρθωσαν τοῦτο διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἐν διαστήματι λίαν μακροῦ χρόνου. Πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων, ἰδίᾳ δὲ πρὸ τῆς κυκλοφορίας τῶν χαρτονομισμάτων, οἱ ἄνθρωποι μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συναλλαγαῖς ποικίλα ἀντικείμενα ὡς σημεῖα ἀξίας, λόγου χάριν: κογχύλια, δέρματα ἢ κρέας φονευμένων ζώων, ἐδώδιμα, τεμάχια μετάλλων καὶ ἕτερα παρόμοια πράγματα. Ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πολιτειῶν καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς πιστωτικῆς οἰκονομίας ἡ σημασία τῶν χρημάτων ηὔξησε καὶ ἤρχισε νὰ ἐξασκῇ σημαντικὴν ἐπιρροὴν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ δικαιολογικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ψυχικῆς μερίδος τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ οἰκονομικὴ σημασία τοῦ χρήματος εἶναι ἐπὶ τοσοῦτον μεγάλη καὶ ἀναμφίβολος, ὥστε εἶναι τελείως ἐναργὴς εἰς πάντα, ἀκόμη καὶ εἰς τὸν μὴ εὐμοιροῦντα εἰδικῶν πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν γνώσεων ἄνθρωπον. Χάρις εἰς τὰ χρήματα συνετέθη καὶ ἀναπτύσσεται ὁ διοργανισμὸς καὶ ἡ διευκόλυνσις τοῦ οἰκονομικοῦ βίου τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Τὰ χρήματα μετετράπησαν εἰς δύναμιν, ἥτις φέρει εἰς κίνησιν ἅπαντα τὸν σύνθετον σύγχρονον κοινωνικὸν βίον. Ἰδίᾳ ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ ἰδιωτικοῦ ὀργανισμοῦ τὸ ἐν χρήσει σύστημα τῆς πιστώσεως ἤνοιξεν εὐρὺ στάδιον πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐξήσκησε σημαντικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς πρότερον ἐπικρατούσης ἀναγκαστικῆς συνεργασίας. Ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ ἀρκεῖ νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος μετοχικῶν ἐπιχειρήσεων, ὅπως δεόντως ἐκτιμήσωμεν τὴν σημασίαν ταύτης τῆς ἐκδουλεύσεως τὴν ὁποίαν κατέδειξαν τὰ χρήματα ἐν τῇ παραγωγῇ καὶ τῷ πλουτισμῷ τῶν λαῶν. Τὰ κεφάλαια ἅτινα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἦσαν καταδεδικασμένα εἰς ἀεργίαν, εὐθὺς ὡς συναθροισθῶσιν ὑπὸ τῶν μετοχικῶν ἑταιριῶν παριστῶσι τοιαύτην μεγάλην δύναμιν πρὸς τὴν ὁποίαν ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς παραγωγῆς ἀδυνατοῦσι νὰ συναγωνίζωνται τὰ σημαντικὰ ποσὰ τῶν ἐπὶ μέρους πλουσίων. Αἱ μετοχικαὶ ἑταιρίαι ἐπωφελούμεναι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σημερινῆς τεχνικῆς, κατὰ διαστάσεις ἀπροσίτους εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους κεφαλαιούχους, ἀναλαμβάνουσιν ἐπιχειρήσεις αἵτινες ἐθεωροῦντο ἀκατόρθωτοι πρότερον, πρὶν ἢ δηλαδὴ ἡ χρηματικὴ οἰκονομία εἰσέλθῃ εἰς τὴν σημερινὴν φάσιν τῆς ἀναπτύξεώς της.

Θερμὸς ὑπέρμαχος τῶν χρημάτων παρίσταται ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος Ἰέριγγ, ὅστις ἐμβλέπει ἐν τοῖς χρήμασι τὴν μεγαλοφυεστάτην πρακτικὴν ἰδέαν τῆς ἀνθρωπότητος. Κατ' αὐτὸν μόνον τὰ χρήματα ἠδύναντο νὰ λύσωσι τὸ πρόβλημα τῆς προόδου, ἄλλαις λέξεσι νὰ τελειοποιήσωσι τὸ πραγματικὸν σύστημα τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ζωηρότατον ἐνδιαφέρον τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τὸ κείμενον ἐν ταῖς βάσεσι τοῦ σημερινοῦ βίου, περιέχεται ἐν τούτῳ, ὅπως ὦμεν ἕτοιμοι νὰ ἐξυπηρετήσωμεν εἰς πάντα πάντοτε καὶ κατὰ κανονικὸν μέτρον. Τὰ χρήματα—παρατηρεῖ ὁ Ἰέριγγ—τελείως ἱκανοποιοῦσι τοῦτο τὸ ἐνδιαφέρον. Ἐν τοῖς χρήμασι, λέγει οὗτος, κρύπτεται οὐ μόνον ἡ οἰκονομικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἠθικὴ ἡμῶν ἀνεξαρτησία. Ἐν τῇ εὐρείᾳ σφαίρᾳ τῆς βιοτεχνίας τῇ καταληφθείσῃ ὑπὸ τῶν χρημάτων, ὑπάρχει μία μόνον μορφὴ ἐργασίας, ἥτις ἐπὶ μακρὸν χρόνον παρέβαλλεν ἀντίστασιν, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν χρημάτων· ἡ μορφὴ αὕτη εἶναι ἡ διανοητικὴ ἐργασία. Ἤδη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ ἐθεωρεῖτο ἐπονείδιστος ἡ χρηματικὴ ἀμοιβὴ διὰ τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν καὶ ὡς ἀντικείμενον ἀνταμοιβῆς ἐχρησίμευε μόνον ἡ διὰ τῶν χειρῶν παραγομένη ἐργασία, ἥτις ἕνεκα τούτου κατεφρονεῖτο ὑπ' ἐκείνων οἵτινες ἵσταντο ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν βαθμίδων τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου. Αἱ ὀλέθριαι συνέπειαι τοιαύτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἦσαν ἀναμφίβολοι. Ἡ διανοητικὴ ἐργασία, ἅτε μὴ παρέχουσα τὰ πρὸς πορισμὸν τῶν ἐπιτηδεί-

ων μέσα, ἦν ἀπρόσιτος εἰς τὸν πένητα, καὶ ἡ νομοθετικὴ καὶ πολιτειακὴ ὑπηρεσία συγκεντρουμένη κατ' ἐξοχὴν ἐν τοῖς λογίοις τῆς ἀρχαίας Ρώμης, πράγματι ἐγένετο μονοπώλιον τῶν πλουσίων. Ἐλεημοσύνην, οὐχὶ δὲ δικαίωμα πρὸς ἀπαίτησιν ἀνταμοιβῆς ἀνέμενε πᾶς τις ὅστις ἐποίει λάθος ἐν τῇ ἐκλογῇ τῆς κλίσεώς του, καὶ ὅστις ἐξήρτα τὴν διανοητικήν του ἐργασίαν ἐκ τῶν τυχαίων βοηθειῶν. Ἀκριβῶς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι τῆς ἀρχαιότητος ἐν ταῖς διαφόροις σφαίραις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὡραίων τεχνῶν, οἱ ῥήτορες, οἱ γραμματικοί, οἱ φιλόσοφοι, οἱ μαθηματικοί, οἱ ἀρχιτέκτονες, οἱ παιδαγωγοὶ καὶ ἕτεροι, οἵτινες κατὰ πλήθη συνέρρεον εἰς τὴν αἰώνιον πόλιν πρὸς ἐκζήτησιν τύχης, ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν πολλὰς γνώσεις καὶ ἐπιτηδείους χεῖρας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ κενὰ θυλάκια καὶ ἐλαφροὺς στομάχους. Ἡ ἀνάγκη παρώρμα αὐτοὺς ὅπως καταφρονοῦντες τὰς προλήψεις τῆς ῥωμαϊκῆς κοινωνίας λαμβάνωσιν ἀμοιβὴν διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τοιουτοτρόπως θέσωσιν ἀρχὴν ἐν τῷ περιορισμῷ τῶν προλήψεων κατὰ τῆς ἀνταμοιβῆς τῆς διανοητικῆς ἐργασίας. Ἐν τῷ βίῳ τῆς συγχρόνου κοινωνίας εὑρίσκονται ἔτι ἴχνη τῶν προτέρων ἀρχαίων ῥωμαϊκῶν παραδόσεων, ἀλλὰ δι' αὐτῶν οὐχὶ πάντοτε προσδιορίζεται ἡ σχέσις τῶν χρημάτων πρὸς τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν.

Τοιουτοτρόπως παρὰ τοῖς δικηγόροις τῆς Γαλλίας, μετ' αὐτοὺς δὲ καὶ παρὰ τοῖς δικηγόροις τῶν λοιπῶν χωρῶν, οἵτινες ἀνέλαβόν ποτε τὴν ὑπεράσπισιν ὑποθέσεως τινὸς ἐν Γαλλίᾳ, ἐπεκράτησε τὸ φρόνημα περὶ τοῦ ὅτι οἱ δικηγόροι δὲν λαμβάνουσι πληρωμὴν διὰ τοὺς κόπους των, ἀλλὰ μόνον δῶρα, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ τοῦ δικηγόρου καὶ τοῦ πελάτου συμφωνία. Ἡ φιλοτιμία τῶν δικηγόρων τελείως δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀναγνώρισιν ὅτι ὁ κόπος αὐτῶν δύναται νὰ πληρωθῇ.

Ἐὰν ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν τὰ χρήματα ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ δικαιολογικῆς κατασκευῆς τοῦ βίου, μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν ταῦτα ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς ἐξεγέρσεως τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ἐντάσεως τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἐν τῇ σφαίρᾳ τῶν ποικιλωτάτων κλάδων τῆς ὑλικῆς καὶ διανοητικῆς παραγωγῆς, θὰ ἴδωμεν ὅτι ταῦτα ἐπηρεάζουσι τὴν ἠθικὴν καθαρότητα τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ χρήματα ὡς ἰσχυρότατον μέσον ἐνεργείας ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἐγωϊστῶν, καταδείκνυνται λίαν ἐχθρικὰ ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν καθαρῶν παρορμήσεων τῆς ψυχῆς καὶ ἐνισχύουσι τὸ ἔργον αὐτῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Μαμμονᾶ. Ὁ ἀγὼν κατὰ τῆς κακῆς ἐπηρείας τοῦ «καταφρονουμένου μετάλλου» ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ πλούσιον θέμα διὰ τοὺς ἠθικολόγους καὶ ἱεροκήρυκας, οἱ δὲ λόγοι τοῦ Σωτῆρος «δυσκόλως εἰς τὸν πλούσιον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν», παρίστανται ὡς προκατάληψις εἰς ἐκεῖνον, ὅστις μετ' ἐλλειποῦς ἠθικῆς ἐπιμονῆς ἀναφέρεται πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν χρημάτων ὑποτρεφόμενα σκάνδαλα. Τὰ χρονικὰ τῶν κακουργοδικείων μαρτυροῦσι περὶ τῆς μεγάλης δυνάμεως τούτων τῶν σκανδάλων καὶ περὶ τῆς δυσχερείας ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τοῦ ἐγκλήματος, ὅπερ ἔχει ὡς πηγήν του τὸ πάθος πρὸς τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων. Καὶ πράγματι τὰ χρήματα εἶναι τὸ ἐλατήριον τὸ ἐπηρεάσαν τὴν νομοθεσίαν τῶν κακουργοδικείων κατὰ διαφόρους σχέσεις. Ταῦτα ἀπετέλεσαν τὸ πραγματικὸν στοιχεῖον κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν ἐγκλημάτων εἰς ἰδιαιτέρας κατηγορίας ἐν τῷ κώδικι τῶν νόμων. Ταῦτα δεικνύουσι τὸ περιεχόμενον τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων ἐν περιπτώσει διανομῆς τῶν χρημάτων· διὰ τοῦ ποσοῦ αὐτῶν ἐν ταῖς κλοπαῖς καὶ τοῖς δόλοις ὁρίζεται τὸ μέτρον τῆς ποινῆς τῆς ἐνοχῆς τῶν διαπραξάντων αὐτάς· ταῦτα ἐγένοντο αἰτία τῆς ἐμφανίσεως ἰδιαιτέρου ἐγκλήματος — τῆς αὐθαιρέτου χρεωκοπίας κατὰ τὴν ἀνικανότητα τῶν ὀφειλετῶν νὰ ἀποτίσωσι τὰς χρηματικάς των ὑποχρεώσεις. Τὰ χρήματα ὡς πρόστιμον καταλαμβάνουσι σημαντικὴν θέσιν ἐν τῷ συστήματι τῶν ποινῶν καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐπέσπασαν τὰς συμπαθείας τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐπιστήμης. Ἰδίᾳ λυπηράς τινας σκέψεις ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀφορμῇ ἐκφράζει ὁ Λετουρνό. Οὗτος ὑποθέτει ὅτι ἡ φιλοχρηματία ἀπαντᾷ παρὰ διαφόροις λαοῖς καὶ προλέγει ὅτι ἕνεκα ταύτης ὁ σύγχρονος ἐν Εὐρώπῃ πολιτισμὸς θὰ ἀποθάνῃ ἄδοξον θάνατον.

Οὐ μόνον ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ φιλολογίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐλαφρᾷ φιλολογίᾳ ἐπ' ἐσχάτων γίνονται ἀπόπειραι περὶ τῆς ὑποδείξεως τῆς σημασίας τῶν χρημάτων ὑπὸ κοινωνικὴν καὶ ἀτομικὴν ἔποψιν. Ἐν ταύτῃ τῇ ἀναφορᾷ ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ πρό τινων ἐτῶν συγγραφὲν ὑπὸ τοῦ Ζολᾶ πόνημα «l' argent», ὅπερ ἀνήκει εἰς τὴν σειρὰν τῶν μυθιστορημάτων «Rongon-Macquart». Διὰ τούτου τοῦ συγγράμματος ὁ Ζολᾶς σκοπεῖ νὰ φανερώσῃ τὴν σημασίαν τῶν χρημάτων, καταδεικνύων τὴν ἐπιρροὴν ἣν ἐξασκοῦσι ταῦτα ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἰδίᾳ τε καὶ καθόλου ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Οὗτος περιγράψας ἐν αὐτῷ ἄνδρας καταφρονοῦντας τὰ χρήματα, παρέβαλε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐμπαθεῖς φιλοχρημάτους, οἵτινες ἐν τῇ τάσει πρὸς τὸ κερδαίνειν ἐμβλέπουσιν ἅπασαν τὴν σημασίαν τοῦ βίου των, ὡς καὶ τοὺς ἀποβλέποντας εἰς αὐτὰ συνετῶς. Ὁ Ζολᾶς ἐν τούτῳ τῷ

μυθιστορήματι θέτει εἰς τὸ στόμα τῶν περιγραφομένων προσώπων τὰ περὶ τῶν χρημάτων φρονήματα ἅτινα κυκλοφοροῦσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ αὐστηραὶ ἐπικρίσεις κατὰ τῶν χρημάτων ἀνθρώπων τινῶν ἀνταλλάσσονται πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς ἐπιφωνήσεις ἑτέρων, ἐνίοτε δὲ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων. «Τὰ χρήματα, γράφει οὗτος, τὸ πᾶν δηλητηριάζουσι, πανταχοῦ ἐπιφέρουσι δυστυχίαν, ἀποξηραίνουσι τὴν ψυχὴν καὶ ἀποδιώκουσιν ἐξ αὐτῆς τὴν ἀγαθότητα, τὴν τρυφερότητα, τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην· τὰ χρήματα, μόνον τὰ χρήματα εἶναι μέγας ἐγκληματίας καὶ ὑπαίτιος πάσης ὠμότητος καὶ διαφθορᾶς.» Ἀλλ' ὀλίγον περαιτέρω ἐκφράζεται ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθείας τούτων καὶ χαρακτηρίζονται τὰ χρήματα ὡς τὸ μέσον δι' οὗ ἐπιτυγχάνεται ἡ αὔξησις τῆς ἀνθρωπότητος . . . ταῦτα μετατοπίζουσιν ὅρη, ἀποξηραίνουσι κόλπους . . . ταῦτα προξενοῦσι ὅλον τὸ κακὸν ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ προέρχεται πᾶν ἀγαθόν. Διὰ τῶν χρημάτων ἅτινα πληροῦσι τοὺς Παρισίους γονιμοποιοῦνται ἀπομεμακρυσμένοι τόποι, ὁ δηλητηριαστὴς καὶ ὁ καταστροφεὺς γίνεται μοχλὸς τῆς ἀναπτύξεως, μέσον πρὸς προσέγγισιν τῶν λαῶν. Διατὶ νὰ ἀποδίδωμεν εἰς τὰ χρήματα τὴν εὐθύνην πάντων τῶν ἐγκλημάτων τῶν προκαλουμένων ὑπ' αὐτῶν; Ἐν τῷ μνημονευθέντι συγγράμματι ἀπαντῶσι πολύτιμοι χαρακτηρισμοὶ τῶν χρηματικῶν κύκλων τῶν Παρισίων ἀλλ' ἐν γένει τοῦτο τὸ μυθιστόρημα δὲν καταλαμβάνει ἔξοχον θέσιν ἐν τῇ φιλολογικῇ κριτικῇ καὶ δὲν εἰσέφερέ τι νέον ἐν τῇ κατανοήσει τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν τὰ χρήματα ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἠθικῆς.

(Ἐκ τοῦ Tit Bils)

ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟΙ ΚΑΥΣΩΝΕΣ

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ ἀνθέξῃ εἰς λίαν μεγάλην θερμότητα. Περὶ τούτου ἔν τισι φυσιολογικοῖς συγγράμμασιν ἀπαντῶσι σχεδὸν ἀπίστευτα διηγήματα. Ἱσπανός τις συνεφώνησε νὰ κλεισθῇ ἐντὸς κλιβάνου. Ἀφοῦ δὲ μετὰ τὸν ὡρισμένον χρόνον ἠνοίχθη ὁ κλίβανος, ἐν αὐτῷ εὑρέθη τὸ πτῶμα τοῦ παρατόλμου ἱσπανοῦ ἀπηνθρακωμένον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εὐκόλως δύναταί τις νὰ ἀνθέξῃ ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἐντὸς ἀτμοσφαίρας μεγάλης θερμότητος. Οὕτω π.χ. ἐν τοῖς πλείστοις λουτροῖς τῆς Ρωσσίας, ὁ Ρῶσσος μεταβαίνων βαθμηδὸν ἀπὸ θερμοῦ δωματίου εἰς θερμότερον ἀφόβως εἰσέρχεται εἰς τὸ τελευταῖον δωμάτιον τοῦ λουτροῦ ὅπου ἡ θερμότης ἀνέρχεται περίπου εἰς 105 βαθμούς. Ἀναμφιβόλως πᾶς τις ἐν τούτῳ τῷ δωματίῳ θὰ αἰσθανθῇ ἀφόρητον θερμότητα, ἐν τούτοις ἀντέχει καί τοι ἐπί τινας στιγμὰς δυσχερῶς ἀναπνέει ἕνεκα τῆς ἀραιώσεως τοῦ ἀέρος.

Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι φυσιολόγοι περὶ τούτου ἐποίησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς πολλὰ πειράματα. Ὁ ἰατρὸς Σαλανδὲρ καὶ ὁ Σὲρ Ζοζὲφ εἰσῆλθον ἔν τινι τμήματι ρωσσικοῦ λουτροῦ τοῦ ὁποίου ἡ θερμότης ἀνήρχετο περίπου εἰς 100 βαθμοὺς καὶ παρετήρησαν ὅτι τὰ σώματά των διετήρουν τὴν κανονικήν των θερμότητα. Ὅτε ἐφύσων εἰς τὸ θερμόμετρον, τοῦτο ἐδείκνυε παρευθὺς ὀλιγωτέρους βαθμοὺς θερμότητος. Ὅτε ἰσχυρότερον ἐφύσων εἰς τὰς χεῖρας των ἠσθάνοντο εὐχάριστον ἀναψυχήν. Εἰς αὐτῶν θέσας τὴν χεῖρα του ἐπὶ τοῦ μηροῦ του εὗρεν αὐτὸν ψυχρόν, ἐνῷ τὸ θερμόμετρον τοῦ λουτροῦ ἐδείκνυεν ἑκατὸν βαθμούς. Ἀπεναντίας ἅπαντα τὰ μέταλλα ὅσα ἐλάμβανον εἰς χεῖρας των τοῖς ἐφαίνοντο θερμότατα. Ἕτερος Ἄγγλος ὁ Σὲρ Κάρολος Μπαγδὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνθέξῃ ἐπὶ ἑπτὰ λεπτὰ ἐντὸς ἑνὸς τμήματος τοῦ λουτροῦ θερμοκρασίας 108 βαθμῶν. Ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι ἐτέθησαν ὠμὰ ὠὰ ἅτινα μετὰ 20 λεπτὰ ἐψήθησαν. Τεμάχιον κρέατος ἐψήθη ἐντὸς 36 λεπτῶν. Πολλοὶ περίεργοι ἐπιστοποίησαν ὅτι ἐργάται τινες ἀρτοποιοὶ ἠδύναντο νὰ ἀνθέξωσιν ἐπὶ δέκα λεπτὰ θερμότητα 110—114 βαθμῶν. Ἐπὶ τέλους ἀναφέρεται ὅτι ἐργάται χύται εἰσήρχοντο εἰς τὸ τμῆμα τοῦ ἐργοστασίου ὅπου ἐτήκετο τὸ μέταλλον καὶ ὅπου ἡ θερμότης ἀνήρχετο εἰς 140 βαθμούς. Ὅπως ἐννοήσωμεν καλῶς τὴν ἀξιοσημείωτον ἱκανότητα τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν εἰς τὴν ἀντοχὴν ὑψηλῆς καὶ χαμηλῆς θερμοκρασίας, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἔν τισι τόποις τῆς Γρηλανδίας, τῆς Λαπωνίας οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἐν ἀτμοσφαίρᾳ τῆς ὁποίας ἡ θερμοκρασία κατέρχεται ἐνίοτε μέχρι 50 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδενικόν, ὅτι ἐν τῇ ἐρήμῳ Σαχάρᾳ ἰθαγενεῖς ἀντέχουσιν εἰς καύσωνα 58 βαθμῶν ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐντὸς σκηνῆς καὶ 70 βαθμῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον. Μετὰ ταῦτα ἡμεῖς καθήμεθα καὶ παραπονούμεθα ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ καύσωνος.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ἀρξόμεθα ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ περιοδικοῦ «Νήβα» καταχωροῦντες τὸ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ διασήμου Ρώσσου συγγραφέως κόμητος Λέοντος Τολστόη ἐκπονηθὲν διήγημα Κτηματίας καὶ ὑπηρέτης.

Ο ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟΣ ΓΑΜΟΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Ἐδῶ καὶ δύο ἔτη, εἶχα λάβει ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν θείαν μου Σωφρονίαν, τὴν καλὴν ἐκείνην γερόντισσαν ἥτις, καθ' ὅλον τὸ μακρόν της στάδιον, ἐνησχολεῖτο τόσον εἰς τὸ νὰ νυμφεύῃ τοὺς ἄλλους, ὥστε δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ συλλογισθῇ πῶς νὰ νυμφευθῇ ἡ ἰδία· διὰ τοῦτο καὶ ἐκείνη μὲν ἔμεινεν ἀνύπανδρος, ἐγὼ δὲ εἶμαι σήμερον κληρονόμος της.

Εἶχα λάβει λοιπὸν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν καλὴν θείαν μου Σωφρονίαν, καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη ἦτον καταδίκη θανάτου διὰ τὸν ἄφροντιν καὶ ἀπερίσκεπτον ἄγαμον βίον, τὸν ὁποῖον ποτὲ χωρὶς λύπην δὲν ἐγκαταλείπομεν. Ἡ σεβαστήμου κυρία Σωφρονία μοῦ εἶχεν εὑρεῖ σύζυγον, συνοικέσιον λαμπρόν, ἔλεγε, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπε ν' ἀφήσωμεν νὰ μᾶς φύγῃ. Ὅλα, ἔγραφε, τὰ ἐσυμφώνησε καὶ τὰ ἐτελείωσεν ἡ ἰδία, καὶ ἄλλο δὲν ἔμενεν εἰμὴ νὰ ὑπάγω καὶ νὰ στεφανωθῶ. Ὅθεν καὶ μ' ἐπροσκάλει νὰ μὴ χάσω καιρόν, ἀλλὰ ν' ἀναχωρήσω ἀμέσως. Βλέπετε πόσον ἁπλᾶ καὶ εὔκολα ἐτελείονεν ἡ καλή μου θεία τὰς ὑποθέσεις της.

Ἐν τούτοις, τίποτε θετικὸν περὶ τῆς νέας οἰκογενείας μου δὲν ἐγνώριζα, ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ μόνον τῆς προικός, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς παρέλυε πᾶσαν κατὰ τῶν συμβουλῶν τῆς θείας μου ἀντίστασιν. Ὁ μέλλων πενθερός μου ἦτον ἔμπορος πλούσιος, ὁ καλήτερος τῶν ἀνθρώπων, καὶ περιπλέον χῆρος, προτέρημα στολίζον καὶ τελειοποιοῦν τὰ λοιπά του προτερήματα.

Ὅσῳ διὰ τὴν νύμφην, ἡ θεία μου τὴν ὠνόμαζεν ἀληθῆ μαργαρίτην. Δυστυχῶς, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡ θεία μου ἐφόρει ὀμματοϋάλια, καὶ παράξενον δὲν ἦτον ἂν ἡ ἐκλογὴ ἔγεινε μὲ τὸ μέσον τῶν φωτιστικῶν τούτων ἐργαλείων· ἀλλὰ τέλος πάντων ἔλαβα καὶ μικρὰν τοιαύτην ἀπάτην πρὸ ὀφθαλμῶν, τὴν προῖκα τὴν εὕρισκα ἀξιόλογον, καὶ ἔπρεπε νὰ ἦναι τέρας ἡ μνηστή μου, ὥστε ἡ σκιὰ τοιαύτης προικὸς νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ τὴν σκεπάσῃ.

Ἐπῆρα λοιπὸν τόσον μόνον καιρὸν ὅσος ἐχρειάζετο εἰς τὸ νὰ βάλω εἰς τάξιν τὰ φορέματά μου. Τὴν θέσιν μου τὴν εἶχα συμφωνήσει διὰ τὴν αὔριον εἰς τὸ γραφεῖον τῶν Ὁδοιπορικῶν Ἁμαξῶν. Ἀπεφάσισα δὲ ν' ἀναχωρήσω χωρὶς νὰ ἰδῶ κανένα, καὶ φανερώσω τὸν σκοπόν μου, διὰ τὸν ὁποῖον, νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν ἐντρεπόμην ὀλίγον. Ἐγὼ ὁ ἄλλοτε τόσον δύσκολος φαινόμενος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ γάμου, ν' ἀποφασίσω αἴφνης νὰ νυμφευθῶ νέαν ἄγνωστον! Τότε ὅμως εἶδα διαφορετικὰ τὰ πράγματα· ἐθεώρησα τὸν γάμον ὡς καθῆκον κοινωνικόν, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε μίαν φορὰν νὰ ἐκπληρώσω· καὶ τὸ καθῆκον ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος τὸ ἐκπληροῖ καὶ δὲν παραπονεῖται. Τὰ παράπονα εἶναι τοῦ μωροῦ, εἶπεν ὁ ποιητής.

Ἀνέβημεν εἰς τὴν ἅμαξαν περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν τὸ ἑσπέρας. Εἶχα δικαίωμα εἰς τὴν πρώτην θέσιν τοῦ ἔμπροσθεν μέρους· ἀλλὰ μὲ εἶχε προλάβει ἄλλος, διότι ἀνοιχθείσης τῆς θυρίδος, εἶδα δύο ὁδοιπόρους καθημένους ἤδη, ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Μολαταῦτα, ἂν ἐπῆραν τὴν θέσιν μου, μοῦ εἶχαν ἀφήσει τὴν ἄλλην γωνίαν· δι' ἐμὲ ἦτον τὸ ἴδιον, ὅθεν καὶ δὲν εἶπα τίποτε.

Ὑποθέτετε βεβαίως ὅτι τὴν ἄλλην γωνίαν κατεῖχεν ἡ γυνὴ ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἀκόμη ἄλλο τι δὲν ἔβλεπα παρὰ τοὺς μακροὺς καὶ ξανθοὺς βοστρύχους, ἐξερχομένους ἀπὸ βελούδινον μαῦρον πέτασον. Παντάπασιν. Ὁ σύντροφός της εἶχε καταλάβει ἀδιαφόρως τὴν καλητέραν θέσιν, καὶ τόσον καλὰ εἶχε χωθῆ, ὥστε ἔλεγες πῶς ἐκαρφώθη ἐκεῖ νὰ μένῃ αἰωνίως. Ὁ ἄνθρωπος ἦτον πεντηκοντούτης, παχύς, παχύρριν, κόκκινος, φαιδρὸς καὶ κοινοτάτης κατὰ πάντα φυσιογνωμίας.

Ἡ δὲ νεᾶνις, ἡ διὰ τὴν ὅλως ἀφιλόφρονα τοῦ συντρόφου της ἀδιαφορίαν, πλησίον μου καθημένη (διότι νεᾶνις ἦτον, ἢ μᾶλλον παιδίον) στρέψασα πρὸς τὸ μέρος μου τὴν κεφαλήν, μὲ τὴν ἄφροντιν ἐκείνην καὶ μηχανικὴν πρὸς τὰ ἀδιάφορα ὄντα περιέργιαν, μ' ἔβαλεν εὐθὺς εἰς θέσιν νὰ ἰδῶ τὸ σύνολον τῆς ὡραίας καὶ ἀγγελικῆς της μορφῆς. Φαντασθῆτε τὸ καθαρώτερον ὠοειδὲς πρόσωπον τοῦ κόσμου, τὰς χαριεστέρας γραμμάς, ἐπιδερμίδα ξανθῆς μὲν χροιᾶς, ἀλλ' ἔχουσαν τὸ δροσερὸν ἐκεῖνο, τὸ μηδὲν κοινὸν ἔχον μὲ τὴν λυμφατικὴν χροιὰν τῶν πλείστων Ἀγγλίδων· ὀφθαλμοὺς γαλανοὺς καὶ ζωηροτάτους καὶ ἀπαυγάζοντας εὔτολμόν τι καὶ ριψοκίνδυνον ὑπὸ τὴν δειλὴν καὶ ἁγνὴν τῆς παρθένου συστολήν· χείλη ροδόχροα καὶ παχέα ὀπωσοῦν, ἐπαυξάνοντα οὕτω τοῦ γοητευτικοῦ ἐκείνου προσώπου τὸ θέλγητρον. Ἂν εἶχε φθάσει τὰ δεκαεπτὰ ἔτη, οὔτε μίαν ὥραν δὲν τὰ ὑπερέβαινεν· ἦτον νεᾶνις, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ χθές. Προχθὲς ἀκόμη, ἦτον παιδίον, καὶ μὲ τὰ παιδία ἔπαιζε τρέχουσα. Ἀλλὰ μεταξὺ τῆς χθὲς καὶ τῆς προχθὲς πολλάκις μεσολαβεῖ ἄβυσσος. Τὰ παιγνίδια διαδέχεται ἡ σύννοια, τὴν ἀφροντισίαν ἡ σκέψις· καὶ τὸ στῆθος, τὸ ὁποῖον ἐλογίζετο κενὸν θησαυροῦ κιβώτιον, ἀνακαλύπτεται αἴφνης περιέχον καρδίαν, καὶ καρδίαν πάλ-

λουσαν ἰσχυρῶς. Ὁποῖον παράδοξον ὄν ἡ γυνή!

Μήπως, ἔλεγα κατ' ἐμαυτόν, ὁ κύριος οὗτος εἶναι τῆς μικρᾶς ταύτης ὁ σύζυγος; Ἀλλόκοτος θὰ ἦτον ἡ ἕνωσις, ἀλλ' ὄχι ἀπίθανος· διότι τοιαῦται συζυγίαι εἶναι συχνόταται εἰς κοινωνίαν ὅπου οἱ ἄνθρωποι νυμφεύονται δι' ὅλας τὰς αἰτίας, ἐκτὸς τῆς μόνης ἴσως ἥτις ἔπρεπε νὰ κάμνῃ τὸν τοῦ γάμου δεσμὸν διαπαντὸς ἀδιάρρηκτον. Ἐγὼ μολαταῦτα ηὐχαριστούμην διὰ τὸ ἀγροῖκον τῶν τρόπων του, διότι ἀντὶ νὰ ἔχω αὐτὸν πλησίον μου, εἶχα τὴν ὡραίαν συνοδοιπόρον του. Ἐρωτικοὺς σκοποὺς δὲν εἶχα βεβαίως, ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἐπήγαινα νὰ νυμφευθῶ· ἐπροτίμων μόνον—καὶ τοῦτο δύσκολον δὲν εἶναι νὰ ἐννοηθῇ—τὴν ἐλαφρὰν ἀφὴν λεπτοῦ γυναικείου ἐνδύματος παρὰ τὴν ὀχληροτέραν προστριβὴν γονάτων καὶ ὤμων παχυσάρκου ἀνδρός.

Ἀναβάντων ἤδη ὅλων τῶν συνοδοιπόρων, ἐκλείσθησαν αἱ θυρίδες τῆς ἁμάξης, ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τοῦ ὁδηγοῦ, ὁ ἡνίοχος ἐξέσχισε τὸν ἀέρα μὲ τὸ κλασικὸν ἐκεῖνο κτύπημα τῆς μάστιγος, τὸ τόσον καταληπτὸν εἰς τοὺς ἵππους, ἡ ἅμαξα ἐκλονίσθη καὶ διέτρεξε καλπάζουσα τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων, τὰς ὁποίας δὲν ἐβράδυνε ν' ἀφήσῃ ὀπίσω της.

Καὶ ἐνόσῳ μὲν διεβαίνομεν τὰς ῥύμας τῆς πόλεως, ὁ ὀφθαλμός, ὡς λυπούμενος ἴσως αὐθορμήτως διότι ἀφίνει χώραν προσφιλῆ, κύπτει εἰς τὴν θυρίδα, μεταβαινων ἀπὸ ἐργαστήριον εἰς ἐργαστήριον, παρατηρῶν ταχέως τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ ζητῶν περιέργως ὑαλίζουσάν τινα πωλήτριαν, ὡς νὰ ἦτον δυνατόν, περιστάσεως τυχούσης, νὰ σταθῇ ἡ ἅμαξα καὶ νὰ συνεργήσῃ εἰς ἐρωτικοὺς σκοπούς. Τότε, δὲν προσέχει ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος εἰς τοὺς συνοδοιπόρους του, διότι ἔχει καιρὸν νὰ τοὺς ἰδῇ, καὶ νὰ τοὺς λαλήσῃ, καὶ νὰ συνδέσῃ σχέσεις καὶ γνωριμίας μετὰ ταῦτα.

Μόλις ὅμως περάσωμεν τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἀλλάζει πλέον ἡ θέσις, τὰ ἐκτὸς τῆς ἁμάξης δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν τόσον, τὸ βλέμμα κουράζεται περιπλανώμενον, καὶ ἀρχίζει κατ' ὀλίγον νὰ ἐνασχολῆται εἰς ἀμέσως περιστοιχίζοντα αὐτὸ πράγματα· καὶ τότε ἀρχίζομεν νὰ παρατηρώμεθα προσεκτικῶς, καὶ νὰ ἐξετάζῃ διὰ τοῦ βλέμματος ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Εἶχα λησμονήσει λοιπὸν ὁλωσδιόλου τὴν πλησίον μου νεάνιδα, καὶ τότε ἐμισογύρισα αἰφνιδίως, καὶ οὕτως ἠδυνήθην, ἐν ἀνέσει καὶ προσποιούμενος ἀδιαφορίαν, νὰ τὴν παρατηρήσω.

Ἐπειδὴ τὴν ἔβλεπα πλαγίως, ὁ βελούδινος πέτασος δὲν μ' ἐσυγχώρει νὰ ἰδῶ ἄλλο, παρὰ τὰς ἄκρας τῶν βοστρύχων, καὶ μέρος τῆς ροδίνης ρινός. Κάτι ἔβλεπα βεβαίως, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀρκετόν. Τὸ ἐμπόδιον τοῦτο μὲ ἠρέθισε, καὶ ἤθελα νὰ στείλω εἰς χιλίους διαβόλους τὸν βελούδινον πέτασσον, ὅταν ἡ νεᾶνις, χωρὶς νὰ ὑποπτεύῃ ἀναμφιβόλως τὴν κατ' αὐτοῦ μανίαν μου, ἔλυσε βραδέως τὰς ταινίας, καὶ τέλος πάντων τὸν ἐσήκωσεν ὅλως διόλου. Μοῦ ἦλθε τότε ἀπὸ τὴν χαράν μου νὰ ριφθῶ εἰς τὸν λαιμόν της! Ποτὲ δὲν εἶδα θαυμασιωτέραν, ἐξαισιωτέραν κόμην! Ὄπισθεν μὲν τῆς κεφαλῆς ἐδένετο στρεπτὴ μὲ πολλὴν ἁπλότητα, δύο δὲ κτένια ὀστράκινα ἐκράτουν ἐπὶ τῶν κροτάφων δύο μεγάλους πλοκάμους, καταβαίνοντας μέχρι τοῦ λαιμοῦ. Καὶ ἄλλην ὡραιότητα ἂν δὲν εἶχε, διὰ μόνην τὴν κόμην ταύτην θὰ ἦτον θελκτικὴ καὶ ἀξιέραστος.

Ἐκρέμασε πρῶτον τὸν πέτασον εἰς τὸ σχοινίον τῆς ἁμάξης, καὶ ἔπειτα, ἐξάγουσα μαντίλιον μεταξωτὸν ἐκ τοῦ σάκκου της, τὸ ἐδίπλωσεν ὡς λαιμοδέτην. Φαίνεται ὅτι ἡτοίμαζε τὴν νυκτικήν της στολήν· καὶ πραγματικῶς ἐτύλιξε τὰ αὐτία καὶ ἔδεσε κόμβον ὑπὸ τὸν λαιμόν. Ἐπειδὴ τοῦτο δὲν μ' ἐμπόδιζεν ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν βλέπω, τὸ μαντίλιον δὲν τὸ ἐμίσησα· ὁ πέτασος ὅμως ἐσάλευε κρεμάμενος εἰς τὰ λωρία τῆς ἁμάξης· καὶ καλὰ νὰ τοῦ γείνῃ! Τὴν σήμερον κρεμοῦν διὰ πολὺ μικρότερα ἀδικήματα.

Θεωρῶν προσεκτικῶς τὸ ἐράσμιον τοῦτο πλάσμα, δὲν εἶχα λάβει ἀκόμη καιρὸν νὰ κάμω ἐξευτελιστικήν τινα δι' ἐμὲ παρατήρησιν, ὅτι δηλαδὴ ἔβλεπα καὶ δὲν μ' ἔβλεπαν. Δὲν τολμῶ τῳόντι νὰ βεβαιώσω οὔτε ὅτι βλέμμα ἁπλοῦν ἐρρίφθη ἐπάνω μου.

Σκοπόν τινα πλάγιον ἐπὶ τῆς νεάνιδος ταύτης οὔτε εἶχα, οὔτ' ἠδυνάμην νὰ ἔχω· διότι ὡς εἶπα, ὑπήγαινα νὰ νυμφευθῶ, καὶ θὰ ἤμην ἀσυγχώρητος. Ἀλλ' ἂν καὶ χωρὶς σκοπόν, ποῖος εἶναι ὅστις δὲν θέλει νὰ προξενήσῃ μικράν τινα ἐντύπωσιν, καὶ ἐγὼ ἔπρεπε. μὲ ἄκραν μου ταπείνωσιν, ν' ἀναγνωρίσω ὅτι δὲν ἐπροξένησα καμμίαν. Τοῦτο δὲ δὲν ἦτον οὔτε ἐνθαρρυντικὸν καὶ εἰς τὸν κύριον αὐτὸν σκοπὸν τοῦ ταξειδίου μου.

Ὁ κύριος ἐκοιμᾶτο κήδυμον ὕπνον.

Ἐν τούτοις, εἶχε νυκτώσει ὁλοτελῶς· ἡ σελήνη δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀνατείλει, καὶ σκότος βαθὺ μᾶς ἐπεριστοίχιζεν ἔξωθεν. Τί καλήτερον παρὰ νὰ κοιμηθῇ κανεὶς τότε; Τὰ φανάρια τῆς ἁμάξης μᾶς ἔρριπταν μέσα ὀλίγον φῶς, ἀλλὰ καθαρῶς δὲν ἐβλεπόμεθα. Ἁρμοδία λοιπὸν δὲν ἦτον ἡ στιγμὴ νὰ συντριβῇ ὁ παγετὸς τῆς σιωπῆς καὶ νὰ συνδέσωμεν γνωριμίας· τὸ σκότος, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἐνθαρρύνει, τρομάζει πάντοτε τὴν ἀθωότητα, φύσει οὖσαν προφυλακτικὴν ἂν καὶ ἄπειρον· ἀνέβαλα λοιπὸν εἰς τὴν αὔ-

ριον τὴν ἀρχὴν τῆς συνομιλίας, ἂν ἡ τύχη μὲ ἠξίονε νὰ συνταξιδεύσω ἐπὶ πολὺ μὲ τοὺς συνοδοιπόρους μου ἐκείνους.

'Η νεᾶνις—κόρη ἢ γυνή, διότι ἀκόμη δὲν ἤξευρα ἂν ἦτον σύζυγος, θυγάτηρ ἢ ἐπιτροπευομένη τοῦ κοιμωμένου—μετὰ τὸν βραχὺν ἐκεῖνον νυκτοστολισμὸν ἐνόμισε καλὸν νὰ τὸν μιμηθῇ· καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ μόνος ἐκ τῶν τριῶν ἀνοικτοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤμην ἐγώ. Τῇ ἀληθείᾳ, καὶ μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας ἂν ἐκοιμῶντο ἀμφότεροι, μοῦ ἦτον ἀδιάφορον. 'Ακούμβησα λοιπὸν τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ἔρεισμα τῆς ἁμάξης, καί, μὴ ἔχων τι καλήτερον νὰ κάμω, ἄρχισα νὰ σκέπτωμαι.

Καὶ μήπως δὲν εἶχά τι νὰ σκεφθῶ; 'Ενέδωκα ἀπερισκέπτως εἰς συμφωνίας συμφερούσας ἴσως εἰς τὴν θείαν μου ἀπειράκις περισσότερον παρότι εἰς ἐμέ· ἡ μνηστή μου ἴσως δὲν ἦτον τόσον τῆς ὀρέξεώς μου ὅσον αὐτὴ ἐφαντάζετο· καὶ ἐγὼ ἀκόμη—τί παράξενον;—ἴσως δὲν ἥρμοζα εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περὶ συζύγου ἰδέαν ἡ μνηστή μου αὐτή. Ἔχομεν τὴν προῖκα εἶναι βεβαία πολύ, διότι αὐτὴ παριστάνει τὴν ὑλικὴν εὐεξίαν. 'Αλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις εὐεξία, περὶ τῆς ὁποίας δὲν φροντίζομεν ὅσον πρέπει. Καὶ πῶς! τί πειράζει ἂν καταδικασθῇς νὰ συζῇς μὲ πρόσωπον δυσάρεστον, ἄχαρι, ἀντιπαθές, μὲ ὃν ὅλως ἀντίθετον πρὸς σὲ κατὰ τὰς κλίσεις, τὰς ὁρμάς, τὰς περὶ τοῦ βίου κοινὰς ἰδέας! 'Αφίνοντες κατὰ μέρος τὴν καρδίαν, καὶ περιοριζόμενοι εἰς τὰ πραγματικώτερα καὶ θετικώτερα, εἶναι ἆρά γε τόσον ἀδιάφορον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν νὰ εὑρίσκωμεν εἰς τὴν ἑστίαν μας μορφὴν μειδιῶσαν εἰς τὴν προσέγγισίν μας, ἀγκάλας νὰ μᾶς περιπτύσσονται εἰλικρινῶς, καρδίαν νὰ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ νὰ μᾶς μεταδίδῃ τὴν ἁγνὴν ἐκείνην τοῦ τιμίου ἔρωτος μέθην; Καὶ σημειώσατε ὅτι ὁμιλῶ μόνον περὶ ε ὐ ε ξ ί α ς· συμφωνῶ νὰ θυσιάζωμεν, ἂν θέλετε, τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς εὐεξίας· ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ θυσιάζωμεν εἰς τὴν φυσικήν, εἰς τὴν σωματικὴν εὐεξίαν, καὶ τὴν εὐεξίαν ἀκόμη τῆς καρδίας, ὡς καὶ τὴν ψυχικήν, τὴν διανοητικὴν εὐεξίαν, διότι ἄλλως θὰ ἐγίνοντο ὀλιγώτεροι γάμοι ἕνεκα χρημάτων, καὶ πλειότεροι ἕνεκεν ἔρωτος.

Οὕτω λοιπόν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐβυθίσθην εἰς βαθεῖαν σύννοιαν, συλλογιζόμενος τὴν μνηστήν μου. Ἦτον ὡραία· ἀλλὰ ποίας λογῆς ὡραία; διότι εἶναι πολλῶν εἰδῶν ὡραιότητες. Πῶς εἶχε τὸ στόμα; τὴν ῥῖνα; τοὺς ὀφθαλμούς; Τέλος πάντων, κατώρθωσα νὰ σχεδιάσω θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκέντα ἐρωτικῶς διαφόρων χρωμάτων κοσμήματα ὁ λογισμός μου· ἐλησμόνησα ὅλως διόλου τοὺς γείτονάς μου, ὅταν μουρμουρισμὸς αἰφνίδιος τοῦ παχυσάρκου ἀνδρὸς μὲ ἀφήρπασεν ἀπὸ τὴν περιπλάνησίν μου εἰς τὸ βασίλειον τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ὀνείρων.

— Ἔλα δὰ καὶ σύ, Πιπίνα, δὲν ἠξεύρεις πῶς νὰ σταθῇς; ἔλεγεν ὁ φίλος· μ' ἐπλάκωσες· ὡς προσκεφάλαιόν σου μ' ἐπῆρες;

'Από τὴν μεμψίμοιρον ταύτην ἐκφώνησιν ἔμαθα ὅτι ἡ γειτόνισσά μου ὠνομάζετο 'Ιωσηπίνα, ὄνομα τοῦ ὁποίου τὸ χυδαῖον ὑποκοριστικὸν εἶναι τὸ Πιπίνα. Καὶ τὰ δύω δὲν ἦσαν τῆς ὀρέξεώς μου· ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξω ἐγώ, ἐπροτίμων τὸ ὄνομα Μαρία, ὄνομα, ὡς εἶχα μάθει, τῆς μνηστῆς μου κυρίας Κουρβίλλης· ἀλλὰ τί σημαίνει ἡ ἀσχημία τῶν ὀνομάτων; ἄσχημα δὲν εἶναι τὰ ὀνόματα, ἄσχημα εἶναι τὰ πρόσωπα. 'Εγνώρισε ποτὲ κανεὶς γυναῖκα ὡραίαν μὲ ὄνομα ἄσχημον! 'Η ὡραία γυνὴ προνόμιον ἔχει, ὡς ὁ Μίδας νὰ μεταμορφόνῃ καὶ ἐξωραΐζῃ ὅλα ὅσα ἐγγίζει.

'Ιδοὺ τώρα τὶ συνέβη καὶ πῶς ἐξηγοῦνται τὰ παράπονα καὶ αἱ μεμψιμοιρίαι τοῦ φίλου.

'Η κυρία Πιπίνα—ἐπειδὴ Πιπίναν πλέον τὴν ἔλεγαν—δὲν ἐβράδυνεν, ὡς εἶπα ν' ἀποκοιμηθῇ· ἀλλ' ἡ θέσις της δὲν ἦτον ποσῶς κατάλληλος πρὸς τὸν ὕπνον. Κλονουμένη ἀπὸ τὸν σάλον τῆς ἁμάξης, εὑρίσκετο ὡς τὸ ἄθλιον φυτὸν ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὸ στέλεχος σείει ὁ ἄνεμος ἀκαταπαύστως, καὶ μία τελευταία προσβολὴ μέλλει νὰ τὸ ρίψῃ κατὰ γῆς. 'Η κεφαλή της, κύψασα πρῶτον ἐπὶ τοῦ ὤμου της, εἶχε παρασύρει ἀνεπαισθήτως καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος, καὶ τὸ ὅλον δὲν θὰ ἐστέκετο εἰς τὴν πτῶσίν του, ἂν δὲν προσέκρουεν ἐπὶ τοῦ ἄλλου κοιμωμένου. Τὸ βάρος τοῦ ἀδυνάτου καὶ ἁβροῦ τούτου σώματος δὲν ἦτον βεβαίως μέγα, καὶ ἔπρεπε νὰ εἶναί τις ἀγροῖκος ὥστε νὰ τὸν δυσαρεστήσῃ τὸ τοιοῦτον ἐράσμιον θάρρος. Τὸν ἔπαιρε διὰ προσκεφάλαιον, καὶ αὐτὸς παρεπονεῖτο! Τὸν ἐπλάκονεν, ἔλεγε, καὶ τὸ βάρος μόλις ἐζύγιζε δέκα δράμια! Τῷοντι δὲν ἦτον ἄξιος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τοιαύτης ἀφῆς!

'Η πτωχὴ νέα, καταπεπονημένη ἀπὸ τὰ τινάγματα τῆς ἁμάξης, ἐξυπνήσασα καὶ κοιμωμένη συγχρόνως, ἀπέσυρε μηχανικῶς τὴν κεφαλήν, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, χωρὶς νὰ συνέλθῃ ἐντελῶς, καὶ ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν κακῶς διακοπέντα ὕπνον της. Τοῦτο δύσκολον δὲν ἦτον, διότι δὲν εἶχεν ἐντελῶς ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ μετὰ τρία δεύτερα λεπτὰ ἐβυθίσθη πάλιν εἰς τὸν ὕπνον ὡς πρότερον. 'Εννοεῖται ὅτι ὁ κύριος πατήρ της, ὁ κύριος σύζυγός της, ὁ κύριος θεῖος, ἢ ὁ κύριος κηδεμὼν αὐτῆς—ὅπως θέλετε—ἀπεκοιμήθη ἐπίσης, ἀφοῦ ἐξεπλακώθη πλέον ἀπὸ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο βάρος. 'Αμφιβολία δὲν ἦτον. Πολλοί, θέλοντες νὰ διασκεδάζουν εἰς τὴν ἀργίαν τοῦ ταξειδίου, ἔχουν ταμβακοθήκας μὲ μουσικήν· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἠδύνατο ἀξιόλογα ν' ἀναπληρώσῃ εἰς ἐμὲ τὴν τοιαύτην διασκέδασιν· ἐρρογχάλιζεν ὡς σύριγξ παμμεγέθους ὀργάνου . . . . . τῆς Βαρβαρίας δηλαδή.

'Εκ φύσεως δὲν εἶμαι καθ' ὑπερβολὴν φίλος τῆς μουσικῆς, καὶ μόλις ἡ καλὴ μουσικὴ εὑρίσκει εἰς τὰ αὐτία μου χάριν· εἰς πᾶσαν περίστασιν, ἡ ὑπὲρ τὸ δέον παράτασις αὐτῆς δὲν μ' εὐχαριστεῖ. Φαντασθῆτε λοιπὸν ἂν ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἡ διεύθυνσις τῶν 'Οδοιπορικῶν 'Αμαξῶν, ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς καὶ δωρεάν, μοῦ ἐπρόσφερεν, ἦτον δυνατὸν νὰ μὲ θέλῃ. Τὶ τρομερά, τὶ ἀνυπόφορος μουσική! Πᾶσαν στιγμὴν μοῦ ἤρχετο τρελλὴ ὄρεξις νὰ σείσω δυνατὰ τὸν βραχίονα τοῦ μουσικοδιδασκάλου, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ σταθῇ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ· καὶ πιθανώτατα θὰ ἐνέδιδα εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦτον, ἂν ἄλλο τι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν δὲν ἔσυρε τὴν προσοχήν μου. Τὸ ἄλλο τοῦτο, καθὼς θὰ ἰδῆτε, ἔπρεπε νὰ μὲ ἐνασχολήσῃ τόσον, ὥστε νὰ μὲ καταστήσῃ κωφὸν πρὸς τὴν ἐπίρρινον ἐκείνην καὶ καταχθόνιον ἁρμονίαν.

Συγχρόνως τότε ἡ σελήνη, ἡ ξανθὴ αὕτη καὶ μελαγχολικὴ Φοίβη, ἡ ἀγαθὴ καὶ προσφιλὴς εἰς τοὺς ἐραστὰς θεά, ἄρχιζε νὰ δείχνῃ τὸ γαληνόν της πρόσωπον εἰς τὸ βαθὺ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ χρῶμα, καὶ νὰ φωτίζῃ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἁμάξης, ὥστε ἔβλεπα καθὼς τὴν ἡμέραν. Οἱ ὀφθαλμοί μου, ὡς ἐννοεῖτε, ὀλίγην προσοχὴν ἔδωκαν εἰς τὸ μαγευτικὸν ἀληθῶς θέαμα τῶν δένδρων, τῶν κοιλάδων, τῶν λόφων, τῆς χλόης, τοῦ ὁρίζοντος, ζωγραφουμένων ὅλων ὡς ἐπὶ μολυβδίτιδος, ὡς φωτογραφικῆς δηλαδὴ εἰκόνος. Εἶχα ἄλλο τι θαυμασιώτερον καὶ μαγευτικώτερον ἐνώπιόν μου.

Τὸ πρόσωπον τῆς νεάνιδος φωτιζόμενον ἀπὸ τὴν φωσφορικὴν ἐκείνην λάμψιν, ἂν ἔχανεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν ροδίνην χροιάν της, ἐκέρδαινεν ἄλλως ἀνεκλάλητον χάριν. Τὰ μακρὰ καὶ ξανθά της βλέφαρα ἐκάλυπταν αἰδημόνως μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμούς, πλήρεις πυρὸς καὶ ζέσεως. Ὅσοι ποτὲ ἠγαπήσατε, ἠξεύρετε πόσον ὁ ὕπνος καλλύνει γυναικῶν τινων τὰ πρόσωπα· ἀλλὰ προσώπου ὡραίου παρθενικοῦ γνωρίζετε τίποτε γοητευτικώτερον, οὐρανιώτερον; 'Ο ὕπνος της εἶναι καθαρός, αἰθέριος ὡς αὐτή. αἰσθάνεσαι ὅτι ὁ ἄγγελος, ἂν καὶ μετ' οὐ πολὺ μέλλει νὰ χάσῃ τὰς πτέρυγάς του, τὰς ἔχει ἀκόμη, καὶ ὅτι δὲν ἔθεσε τὸν οὐράνιον πόδα του εἰς τὸν γήϊνον ἡμῶν βόρβαρον. Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν ἐχόρταινα θαυμάζων τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀξιολάτρευτον πλάσμα καθ' ὅλην τὴν φυσικότητα καὶ ἁπλότητα τῆς μόλις ἀνθούσης καλλονῆς του. 'Οποῖος θησαυρὸς διὰ τὸν προωρισμένον' ἀνάψῃ τὸ πῦρ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πάθους εἰς τὸ χαριέστατον τοῦτο ἀγαλμάτιον, τὸ ὁποῖον νὰ ζήσῃ μόνον καὶ νὰ αἰσθανθῇ ἐζήτει.

'Ιδοὺ κραυγὴ ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας, θὰ μοῦ εἰπῆτε· κραυγὴ ἀνάρμοστος εἰς τὸ στόμα ἀνδρὸς μεμνηστευμένου, ἀνδρὸς σχεδὸν νυμφευθέντος. Σύμφημι, κατὰ δυστυχίαν.

Ἤθελα ὅμως νὰ σᾶς ἰδῶ εἰς τὴν θέσιν μου, διδάσκαλοι τῆς αὐστηρᾶς ἠθικῆς· ἢ μᾶλλον ὄχι, διότι τὴν θέσιν μου δὲν τὴν ἔδιδα οὔτε ὡς ἀντάλλαγμα αὐτοκρατορίας. 'Η παιδίσκη ἐκείνη μ' ἐμάγευε. Σᾶς ὀμνύω ὅτι ἔφυγε τότε ἀπὸ τὴν μνήμην μου ἡ παρὰ τῆς φιλτάτης θείας μου φυλαττομένη δι' ἐμὲ ὡραιότης, τὴν ὁποίαν ἔτρεχα νὰ νυμφευθῶ ἐπὶ καλῇ τῇ πίστει καὶ μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμούς, μόνον ἐν τούτοις μέσον τὸ ὁποῖον συμβουλεύω εἰς ὅσους βασανίζει ὁ πειρασμὸς τοῦ γάμου.

'Η κυρία Πιπίνα, ὑπακούουσα εἰς τὴν ὀχληρὰν διαταγὴν τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ κηδεμόνος της—διότι τίποτε ἀκόμη καλῶς περὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν δὲν ἐγνώριζα—εἶχε ριφθῇ εἰς τὰ ὀπίσω καί, ἑπομένως, ὀλίγον τι πρὸς ἐμέ.

'Η ὡραία της κεφαλή, μὴ δυναμένη πλέον νὰ κρατηθῇ καὶ ματαίως ζητοῦσα στήριγμα, ἐταλαντεύετο ἐπὶ τοῦ λευκοῦ της λαιμοῦ, μακροῦ μὲν ὀπωσοῦν, ἀλλὰ χαριεστάτου ὡς λαιμοῦ κύκνου. Προεῖδα, σκιρτῶν ἀπὸ χαρὰν ἀνεκλάλητον, τὶ ἔμελλεν ἀφεύκτως νὰ συμβῇ· κατὰ πάντιναγμα τῆς ἁμάξης ἡ κλίσις ἐγίνετο μεγαλητέρα, ὁ ὦμός μου ἐφαίνετο ἐνεργῶν ἐπὶ τῆς περικαλλοῦς ταύτης κεφαλῆς ὡς ὁ μαγνήτης ἐπὶ τοῦ σιδήρου, ἑλκύων αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν· μάτην ἡ κεφαλὴ ἐπάλαιεν· ἐκρατεῖτο ἀκόμη, ἀλλ' ἦτον φανερὸν ὅτι τὸ ἴδιον βάρος της ἔμελλε τέλος πάντων νὰ τὴν σύρῃ.

Μὲ ποίους παλμοὺς ἀνυπομόνου ἐλπίδος ἐπρόσμενα τὴν στιγμὴν καθ' ἣν, ἀποκρουσθεῖσα δεξιόθεν, ἔμελλεν ἀριστερόθεν νὰ ζητήσῃ ἔρεισμα, διὰ τὸ ὁποῖον, τὴν φορὰν ταύτην, δὲν θὰ εὕρισκεν ἀπάνθρωπον ἄρνησιν! Μὲ ποῖον φόβον προσέτι μὴν ἐξυπνήσῃ αὐτή, μὴν ἐξυπνήσῃ ὁ πατήρ, ὁ θεῖος, ὁ σύζυγος! Ὅ, τι ὅμως μ' ἐνεθάρρυνε περὶ τοῦ τελευταίου, ἦτον ἡ πολύκροτος μουσική του, ἐξακολουθοῦσα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε μέλους, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι προσεγγίζει εἰς τὸ τέλος της. Μόνος λοιπὸν φόβος μοῦ ἔμενε μήπως ἡ νεᾶνις, προσεγγίζοντος εἰς αὐτὴν ξένου σώματος, ἐξυπνήσῃ.

Ὅταν ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς φίλος, καὶ δὲν εἶναι ἐκ τῶν φίλων τοὺς ὁποίους ἀποφεύγομεν, ὅ,τι ὀλιγώτερον ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν εἶναι τὸ νὰ θελήσωμεν νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου· οὕτως ἔκαμα λοιπὸν ἀπέναντι

τῆς ξανθῆς ἐκείνης κεφαλῆς, ἥτις ὠλιγόστευε, κατὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν, διὰ τῶν κατακτήσεών της, τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἐμοῦ διάστημα. Ἐπλησίασα ἡσύχως τὸ σῶμά μου, κατέλιπα πονηρῶς τὴν γωνίαν μου· ὀλίγον δὲ κενὸν ἔμενε νὰ πληρωθῇ μέχρι τῆς τελείας προσεγγίσεως.

Ἐν τούτοις, ὀλίγας γραμμὰς μακρὰν τοῦ σκοποῦ ἐστάθην, διότι ἐσύμφερε νὰ μὴν ἐκληφθῶ ὡς συνένοχος μετὰ τὸ ἐξύπνημα. Ἡ καμπύλη ἐπὶ τὸ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκυρτόνετο, καὶ μακρὰν δὲν ἦτον ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἡ ἀξιέραστος κεφαλὴ ἔμελλε νὰ χάσῃ τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος αὐτῆς καὶ νὰ ζητήσῃ τὸ πλησίον της στήριγμα· τὴν ἐπερίμενα μὲ παλμούς, μὲ σκιρτήματα, μὲ συγκίνησιν ἀνέκφραστον. Ὁποία προσδοκία, φίλοι μου! Ἑκατομμυριοῦχος ἤθελα νὰ ἦμαι, καὶ νὰ δυνηθῶ, μὲ ὅλην τὴν περιουσίαν μου, ν' ἀγοράσω μίαν ἄλλην στιγμὴν ὡς ἐκείνην, ὅσον βραχεῖα καὶ ἂν ἦτον!

Καὶ ἡ στιγμὴ ἡ ἀκόλουθος!

Ἂς ἀφήσωμεν τὴν περιγραφήν· εἶναι ἀπερίγραπτος.

Ἀκούμβησε λοιπὸν εἰς τὸν ὦμόν μου, κοιμωμένη μὲ τὴν αὐτὴν ἀσφάλειαν, μὲ τὴν αὐτὴν γαλήνην, ὡς ἐπὶ τοῦ συνήθους μεταξωτοῦ προσκελαίου της! Ἡ γλυκεῖα καὶ τακτικὴ πνοή της ἀνεστήκονεν εἰς ἴσα διαστήματα χρόνου τὰς δύο πτέρυγας ῥινὸς λεπτοφυοῦς ὡς οἱ ἔρωτες· τὸ ἡμίκλειστον στόμα της ἀνεκάλυπτε μικροὺς καὶ συμμέτρους ὀδόντας, λευκοὺς ὡς μαργαρίτας καὶ λεπτοὺς ὡς ὀδόντας γαλῆς. Ὦ! πόσον καλῶς γνωρίζει ὁ διάβολος τὴν τέχνην του, καὶ πῶς θαυμασίως ἠξεύρει νὰ λάβῃ τὰ μέτρα του ὥστε νὰ μὴ τοῦ διαφύγῃ ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος! ἡ ἀπέναντι θυρὶς ἦτον ἀνοικτή, καὶ δι' αὐτῆς ἔμβαινεν ἀὴρ δροσερός, χαρμόσυνος καὶ, ἐξ αὐτῆς ἀκόμη τῆς κινήσεως τῆς ἁμάξης, διάτορος. Πρό τινων ἤδη λεπτῶν, ἐθεώρουν μὲ μαγευμένους ὀφθαλμοὺς τὴν ὡραίαν παιδίσκην εὐχόμενος ἐκ βάθους ψυχῆς νὰ μὴν ἐξυπνήσῃ ταχέως, καὶ αἰσθανόμενος, ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν, εἰσδύουσαν εἰς τὰς φλέβας μου φλόγα καταναλίσκουσαν, ὅταν ῥιπὴ δυνατὴ ἀνέμου, εἰσβαλοῦσα διὰ τοῦ παραπετάσματος, ἔρριψεν εἰς τὸ πρόσωπόν μου τὸν κρεμάμενον εἰς τὸν ἀνεστραμμένον λαιμὸν τῆς κοιμωμένης μακρὸν καὶ ξανθὸν πλόκαμον.

Β'.

Ἐδῶ θέλω κάτι νὰ σᾶς ἐρωτήσω, κύριοι ἀναγνῶσται.

Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι συνέβαινε καὶ εἰς σᾶς τοιοῦτο ἀπροσδόκητον εὐτύχημα· τί θὰ ἐκάμνετε, σᾶς παρακαλῶ; Θὰ ἐμποδίζετε τὰ χείλη σας τοὐλάχιστον, προσεγγίζοντα τὴν ροδόπνουν κόμην, ἀπὸ τὴν ἀνέλπιστον ἐκείνην ἀφήν, καὶ ἂν, κατὰ περίστασιν, ἐφέρετε ἐπάνω σας ὁδοιπορικὸν ψαλίδιον, θὰ εἴχετε τὴν δύναμιν ν' ἀντισταθῆτε εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ κόψετε ὀλίγας—ἔστω καὶ τρεῖς μόνας—τρίχας τοῦ ὀρεκτικοῦ βότρυος, τὸν ὁποῖον ἡ τύχη ἢ ὁ διάβολος ἔφερεν ἔμπροσθέν σας; Ἐγὼ ἠξεύρω τί θὰ ἔκαμνα ἂν εἶχα ψαλίδιον. Κατὰ δυστυχίαν—κατ' εὐτυχίαν θέλω νὰ εἰπῶ—δὲν εἶχα. Ἔπρεπε λοιπὸν ἐξ ἀνάγκης νὰ εὐχαριστηθῶ εἰς μόνον τὸ δῶρον τῆς τύχης. Ἔπειτα, δὲν εἶχα καὶ αἰτίαν νὰ παραπονεθῶ.

Ἀνεπαισθήτως, τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος ἠκολούθησε τὴν κεφαλήν, καὶ ἐβάσταζα ὅλον τὸ βάρος του. Φεῦ! ὁ ὕπνος τῆς νεάνιδος, καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα, θὰ ἦτον βραχύτερος τοῦ ἄλλου ὕπνου, τοῦ ψάλλοντος πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμονὴν καὶ δύναμιν. Ὅθεν ἤθελα νὰ χαρῶ τὴν εὐδαιμονίαν μου ὡς οἱ ἀποθνήσκοντες, τῶν ὁποίων ἠριθμήθησαν αἱ ἡμέραι, καὶ διὰ τοῦτο θέλοντες νὰ ὠφεληθοῦν καὶ ἀπὸ τὰς τελευταίας τοῦ βίου των στιγμάς.

Ὁ ἀὴρ ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν ἐγίνετο δριμύτερος. Εἶχα μανδύαν πλατύν, καὶ ἐσυλλογίσθην τὸν ἅγιον ἐκεῖνον ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸν πτωχὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδικοῦ του· ἠθέλησα λοιπὸν νὰ μιμηθῶ τὴν χριστιανικὴν ταύτην φιλανθρωπίαν. Τὸν ἔσυρα ἡσύχως πρὸς ἐμὲ, καὶ, φέρων αὐτὸν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς κοιμωμένης, τὴν ἐσκέπασα μὲ φιλοστοργίαν μητρὸς πρὸς τὸ τέκνον της.

Ὅσον ἐλαφρὸν ἦτον τὸ κίνημά μου τοῦτο, οἱ φόβοι μου δυστυχῶς ἀλήθευσαν. Ἡ νεᾶνις ἐκινήθη τὰ δύω ἢ τρία σπασμωδικὰ κινήματα, τὰ προηγούμενα τῆς ἐξυπνήσεως, καὶ ἄνοιξε βραδέως κεχαυνωμένους ἀπὸ τὸν ὕπνον ὀφθαλμούς. Σᾶς ὀμνύω—καὶ δὲν ἀστεΐζομαι τοῦτο λέγων—ὅτι ἄρχισα νὰ τρέμω ὡς μαθητὴς καταλαμβανόμενος ἐπ' αὐτοφώρῳ εἰς πταῖσμα τὴν προτεραίαν ἑορτῆς. Νὰ ὑποστῶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὴν ἔκπληξιν, μετὰ ταῦτα τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ βλέμματός της, ἢ νὰ ὑποκριθῶ τὸν νεκρόν; Ὡς ἀληθὴς ἄνανδρος, ἐπροτίμησα τὸ τελευταῖον. Ἐχαμήλωσα πονηρῶς τὰ βλέφαρα—ὄχι τόσον ὅμως ὥστε νὰ μὴ βλέπω ὡς νὰ εἶχα ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς—καὶ ἄρχισα νὰ προσποιηθῶ ὅτι κοιμῶμαι. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐφευρέσεώς μου ταύτης ἦτον ν' ἀποφύγω τὴν πρώτην διὰ τὴν τόλμην μου ὁρμήν, καὶ νὰ κανονίσω τὴν διαγωγήν μου ἐν ἀνέσει κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεώς μου.

Ἡ νεᾶνις ἴσως ἐνόμισε κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὰ σινδόνια καὶ εἶχε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ προσκεφαλαίου· ἀλλ' ὁ διὰ

τῆς θυρίδος εἰσδύων δροσερὸς ἀὴρ καὶ ὁ κρότος τῶν τροχῶν δὲν ἐβράδυναν νὰ διασκεδάσουν τοὺς κυματίζοντας εἰς τὸν ἐγκέφαλόν της πυκνοὺς ἀτμούς, ὥστε συνερχομένη νὰ γνωρίσῃ ποῦ εὑρίσκετο. Ἠκολούθουν καὶ τὰ παραμικρά της κινήματα μὲ περιεργίαν καὶ συγκίνησιν συνάμα. Ἡ σελήνη ἐφώτιζεν ὁλόκληρον τὸ ἐράσμιον ἐκεῖνο πρόσωπον μὲ τὴν λευκήν της λάμψιν· ἐγὼ δὲ ἤμην εἰς θέσιν νὰ μὴ χάσω τίποτε ἀπὸ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς φυσιογνωμίας της.

Πρώτη αὐτῆς ἀνακάλυψις ἦτον ὅτι τὸ χρησιμεῦον εἰς αὐτὴν ὡς προσκεφάλαιον ἦτον ὦμος, καὶ ὅτι ὁ ὦμος οὗτος δὲν ἦτον ὁ τοῦ πατρός, συζύγου, θείου ἢ κηδεμόνος της. Ἀνωρθώθη παρευθύς, μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα τοῦ αἰθίοπος ὅταν ἀνακαλύπτῃ ὅτι, τρία βήματα πλησίον του, ἡλιάζεται κοιμώμενος μεταξὺ τῶν φυτῶν παμμεγέθης βόας. Τούτου γενομένου, ἔρριψε πρὸς τὸ μέρος μου βλέμμα πλῆρες ἐντροπῆς καὶ θλίψεως, σκοπεύουσα ἀναμφιβόλως νὰ μοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Ἂν ἦτον ἄλλος εἰς τὴν θέσιν μου, θ' ἄφινε νὰ τοῦ ζητήσουν συγγνώμην διότι τὸν ἔκαμαν, δι' ὀλίγας στιγμὰς, τὸν εὐτυχέστερον τῶν ἀνθρώπων· ἐγὼ ὅμως ἐφάνην γενναῖος καὶ ἔμεινα ἀκίνητος. Ἄλλο δὲν ἔμενε, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀπάτης, εἰμὴ νὰ ρογχαλίσω καθὼς ὁ γείτων μου· ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι ὁ ζῆλος μου πρὸς τὴν μίμησιν τῆς φύσεως δὲν προέβη ἕως ἐκεῖ.

Βλέπουσά με κλειστοὺς ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνοικτὸν τὸ στόμα, τὸ σῶμα ὅλον εἰς τὴν θέσιν ἀνθρώπου βαθέως κοιμωμένου, ἡ πτωχὴ νεᾶνις ἐξέπεμψε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως· εἶχε βάρος μυριάδων λιτρῶν ὀλιγώτερον εἰς τοὺς ὤμους της. Ἐκοιμώμην· ἄρα δὲν ἐνόησα τίποτε, ἄρα ἦτον ὡς τίποτε νὰ μὴν εἶχε συμβῇ· τίποτε δὲν ἤξευρα, τίποτε δὲν ὑπώπτευα· εἰς μάτην ἄρα ἐφοβήθη. Ἔπρεπε μόνον νὰ προσέξῃ νὰ μὴν ὑποπέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἁμάρτημα, διότι ὁ δεύτερος ὕπνος μου δὲν θὰ ἦτον ἴσως τόσον βαρύς.

Τὴν ἐπαραμόνευα ὑπὸ τὰ χαμαὶ νεύοντα βλέφαρά μου, καὶ ἀνεγίνωσκα, καθαρῶς ὡς ἐπὶ βίβλου, ἐπὶ τῆς εὐκινήτου καὶ ἐκφραστικῆς αὐτῆς μορφῆς. Τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ τῶν ἐκπλήξεων εἶχε βαδίσει ἕως τότε· καὶ ἤθελα νὰ ἰδῶ τοὺς μορφασμούς της ὅταν θὰ ἔβλεπε τὸν μανδύαν μου. Πολλὴν ὥραν δὲν ἐπερίμενα.

Καταβιβάσασα τὸ βλέμμα, ἀπόπληκτος ἔμεινεν ἰδοῦσα τὸ τύλιγμα τῶν γονάτων της. Ἂν ἤμην ἔξυπνος, βεβαιότατα θὰ ἔδειχνε δυσαρέσκειαν· ἀλλ' ἐκοιμώμην· τί εἶχε νὰ εἰπῇ; περιωρίσθη λοιπὸν ν' ἀνασηκώσῃ ἡσύχως τὴν σκεπάζουσαν αὐτὴν ἄκραν, καὶ νὰ τὴν ἀπρώξῃ πρὸς ἐμέ.

Ἕως τότε δὲν εἶχε δώσει προσοχὴν εἰς ἐμέ· εἰκοσαετὴς ἢ τεσσαρακοντατετὴς ἂν ἤμην δυσκόλως θὰ τὸ ἐγνώριζε. Καὶ μολαταῦτα ἡ θωπευτικὴ τόλμη μου ἠύξανεν ἢ ὠλιγόστευε κατὰ τὴν ἡλικίαν. Ὅθεν καὶ ἄρχισε τότε νὰ μὲ παρατηρῇ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, μὲ προσοχὴν καὶ μὲ θάρρος.

Εὑρέθην τότε εἰς τὴν θέσιν τοῦ νεοσυλλέκτου ὅταν ὁ ἀξιωματικὸς ἐξετάζῃ τὰ ὅπλα του, ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθω εὐσχήμως ἀπὸ ἐξέτασιν εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εἶχα καιρὸν νὰ ἑτοιμασθῶ. Βεβαίως διὰ χορὸν δὲν ἤμην ἐνδυμένος· εἰς τὸν λαιμὸν ἐφόρουν λαιμοδέτην μαῦρον μεταξωτόν, ἀμελέστατα κομβοδεμένον παντελόνι μαυρειδερόν· μανδύαν κυανοῦν· μικρὸν πῖλον ὁδοιπορικόν, ἐστραμμένον τότε ἀτάκτως εἰς τὰ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς, ὡς θέλοντα νὰ διευκολύνῃ τὴν γενομένην ἐπ' ἐμοῦ ἐξέτασιν. Καθὼς βλέπετε, ἡ φορεσία μου δὲν ἦτον τοιαύτη ὥστε νὰ ἐπαυξήσῃ τὰ φυσικά μου πλεονεκτήματα· ἀναμφιβόλως ἡ καταδίκη μου ἦτον ἄφευκτος, ἂν ὁ κριτής μου δὲν ἦτον ἐπιεικέστατος καὶ συγκαταβατικώτατος.

Μὴ μοῦ εἰπῆτε δὲ ὅτι τοῦτο μοῦ ἦτον ἀδιάφορον, καὶ ὅτι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ, παύει ἐντὸς αὐτοῦ πᾶσα ἀνθρωπίνη ματαιότης. Νὰ νυμφευθῶ! Πολὺ δὰ τὸ ἐσυλλογιζόμην! ἢ καὶ ἂν ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν μου, κατηρώμην μόνον τὴν θείαν μου ἥτις ἀπεφάσισε τὰ περὶ ἐμοῦ χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσῃ.

Νὰ νυμφευθῶ! Ἀλλ' ἂν ἡ μνηστή μου ταὐλάχιστον ὡμοίαζε τὴν ὡραίαν αὐτὴν κόρην, ὑπομονή. Πλὴν ἐγὼ ἐκείνην τὴν ἐσχεδίαζα ὁποία ἔπρεπε νὰ ἦναι, ὑψηλὴν καὶ ἄχαριν ξανθὴν, δύσκαμπτον ὡς πάσσαλον, ἐπιτετηδευομένην εἰς ὅλα, μὲ τὸ ναῖσκε καὶ μὲ τὸ ὄχεσκε εἰς τὸ στόμα ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἡδονικώτατον λόγον ὅτι ἡ σεμνότης καὶ ἡ συστολὴ εἶναι τὰ πρώτιστα τῶν καθηκόντων πάσης καλῶς ἀνατεθραμμένης νεάνιδος.

Ἡ κυρία Πιπίνα μ' ἐκύτταζε περιεργότατα, καὶ δὲν ἤθελα νὰ τὴν διακόψω· ὅ,τι εὐτυχέστερον ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω ἦτον νὰ μὴ προξενήσω ὁλωσδιόλου κακὴν ἐντύπωσιν, διότι, ἐν συνειδήσει, δὲν ἐπερίμενα νὰ καθυποτάξω μὲ πρῶτον τὴν καρδίαν της· καὶ, ἐπειδὴ ἄρχισα εἰλικρινῶς νὰ ἐξομολογῶμαι, δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ὡς καλὸν οἰωνὸν ἐθεώρησα τὴν βραδύτητα τῆς περιέργου ἐκείνης ἐξετάσεως. Ἠξεύρω ὅτι νικητὴς δὲν ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ θεωρηθῶ, ἀλλὰ τέλος πάντων, ἀφοῦ τόσον προσεκτικῶς μ' ἐπαρατήρει, εὕρισκε βεβαιως ὅτι ἄξιζα τὸν κόπον. Δὲν συλλογίζομαι καλῶς;

Οὕτως ἢ ἄλλως, ἡ ἀνατομικὴ ἐκείνη ἐξέτασ-

σις δὲν ἔπρεπε νὰ ἦναι αἰωνία. Ἦσαν αἱ τρεῖς περίπου μετὰ τὸ μεσονύκτιον· ἐβράδυνε λοιπὸν ἀκόμη νὰ ἐξημερώσῃ καὶ οἱ θέλοντες νὰ ὠφελῶνται ἐκ τοῦ χρόνου εἶχαν τρεῖς τοὐλάχιστον ὥρας ἀκόμη, ἂν ὄχι τέσσαρας, ν' ἀπασχολήσουν ἐπικερδῶς. Ὅταν δὲ ἦναι τις δεκαεπταετὴς, κοιμᾶται πανταχοῦ ἀνεμποδίστως, κοιμᾶται ἐπὶ τῶν Ἡφαιστείων, κοιμᾶται βομβούντων τῶν πυροβόλων, καί, πολὺ εὐκολώτερον, κροτούντων μονοτόνως τῶν τροχῶν τῆς ἁμάξης. Καὶ ἡ ὡραία μου λοιπὸν γειτόνισσα, κυριευθεῖσα πάλιν ἀπὸ τὸν ὕπνον, δὲν ἐβράδυνε ν' ἀποκοιμηθῇ.

— Ἀξιόλογα! κυρία μου, ἔλεγα κατ' ἐμαυτόν, ἀπέρριψες τὸν μανδύαν μου· εἶχες ἄδικον, διότι ὁ ἀὴρ γίνεται ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν δριμύτερος, καὶ θὰ σὲ κολλήσῃ κατάρρους, ἂν ἐγκαίρως δὲν προλάβω τὰ ἄφευκτα τῆς ἀφροσύνης σου ἀποτελέσματα. Ἀ! νομίζεις ὅτι τὸ κατώρθωσες, ἀπωθήσασα τὸ προστατευτικὸν σκέπασμα· μάθε ὅτι ἀπατᾶσαι, ὡραία μου κυρία. Εἶμαι καὶ ἐγὼ πεισματάρης ἐκ φύσεως, καὶ μοῦ ἐκαρφώθη εἰς τὸν νοῦν ὅτι θὰ σὲ προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν βλαβερὰν δριμύτητα τῆς νυκτερινῆς ταύτης αὔρας, καὶ τοῦτο θὰ γείνῃ, καὶ θὰ γείνῃ ἀφεύκτως· μ' ἐννοεῖς; Πιθανὸν νὰ πειραχθῇς αὔριον, ὅταν ἐξυπνήσῃς, ἀλλὰ τότε τὰ γινόμενα δὲν ἀπογίνονται, καὶ ὁ μανδύας θὰ σ' ἔχῃ προφυλαγμένην ἀπὸ τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ οὐσιῶδες. Ὅσῳ διὰ τὸν αὐρινὸν θυμόν σου—διότι ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐξυπνήσῃς μόλις σὲ σκεπάσω, καθὼς τὴν πρώτην φοράν—νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν μὲ πολυτρομάζει. Τὶ δαίμονα! ὁ σκοπὸς ἦτον καλὸς, καὶ, ὡς δικαία καὶ ἐπιεικής, δὲν θὰ βραδύνῃς νὰ τὸ ἀναγνωρίσῃς.

Περάνας τὸν μονόλογον τοῦτον, ἄρχισα ἀμέσως καὶ νὰ ἐκτελῶ τὴν καλήν μου ἀπόφασιν. Τὴν πρώτην φορὰν ἐμοιράσθην μὲ τὴν ὡραίαν κοιμωμένην τὸν μανδύαν μου· τὴν δευτέραν ὅμως, ἐγὼ μὲν ἐξεσκεπάσθην ὁλοτελῶς, τὸν δὲ μανδύαν ἀπέθεσα ὅσον ἠδυνάμην προσεκτικώτερον εἰς τὰ γόνατα τῆς νεάνιδος, τὴν ὁποίαν ἔτρεμα ὅλως μὴν ἐξυπνίσω, ἀδίκως ὅμως, διότι ἐκοιμᾶτο ὕπνον βαθύτατον. Τὴν φορὰν ταύτην, ὑπερέβην τὴν ἀρετὴν τοῦ ἁγίου, διότι ἐκεῖνος μὲν ἔδωκε τὸ ἥμισυ, ἐγὼ δὲ τὸ ὅλον τοῦ μανδύου μου.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἅγιος ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν Θεόν, καὶ δὲν εἶχεν ἄλλο τῆς πράξεώς του ἐλατήριον εἰμὴ τὴν ἐλεημοσύνην, ἐγὼ δὲ ἐκινούμην ὀλίγον καὶ ἀπὸ τὸν διάβολον, καὶ ἡ πρᾶξίς μου δὲν ἦτον ὁλωσδιόλου ἀμέτοχος αἱρέσεως· καὶ τοῦτο ὀλιγοστεύει ὁπωσοῦν τὸν ἡρωϊσμὸν τῆς θυσίας μου· τὸ ὁμολογῶ. Ἀρ' ἐτέρου ἐνόουν ὅτι, τότε μόνον ἠδυνάμην νὰ συμμερισθῶ μὲ τὴν ὡραίαν κόρην τὸν εὐτυχῆ μανδύαν, ὅταν εὑρισκόμην εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις τῆς οἰκειότητος καὶ σχέσεως, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκοντο καὶ οἱ ἐρασμίας μνήμης ἐκεῖνοι Παῦλος καὶ Βιργινία· πρὶν φθάσω ὅμως ἕως ἐκεῖ, μοῦ ἔμενε πολὺς ἀκόμη δρόμος.

Ἱκανὴν ὥραν ἠσθανόμην ἡδονὴν ἀνεκλάλητον θεωρῶν κοιμώμενον τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου γοητευτικὸν πλάσμα, καὶ κοιμώμενον ὕπνον γαληνὸν καὶ ἀτάραχον. Βεβαίως, οἱ ὄνειροι εἰσήρχοντο διὰ τῆς ἐλεφαντίνης πύλης, καὶ κατεκυρίευαν τὸ πνεῦμά της ὡς ἡ δειλὴ ἐκείνη αὖρα ἡ προσψαύουσα χωρὶς νὰ ρυτιδώσῃ τὴν ὁμαλὴν ἐπιφάνειαν Ἑλβετικῆς λίμνης. Σημειώσατε ὅτι, εἰς ὅλα ταῦτα, ὁ σύζυγός μας — πατὴρ, θεῖος ἢ κηδεμὼν—ἔπαιζε διὰ τῶν ροθώνων τὴν αὐτὴν πολύκροτον μουσικὴν, καὶ τίποτε δὲν ἔδειχνεν ὅτι προσηγγίζαμεν εἰς τὸ τέλος τῆς συμφωνίας του.

Εἴτε τὸ ναρκωτικὸν τοῦ ρογχαλίσματος τούτου μέλος, εἴτε ἡ παρατεταμένη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου θεωρία, εἴτε συγχρόνως ὁ κόπος καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπαύσεως, ἐπέφεραν, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ, εἰς τὰ βλέφαρά μου νυσταγμόν· ἐσβέσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐσβέσθη ἡ διάνοιά μου, καὶ ἀπεκοιμήθην βαθέως.

Μ' ἐξύπνισεν ἔντρομον φωνὴ δυνατὴ καὶ βραγχώδης, ἡ φωνὴ τοῦ παχυσώμου συνοδοιπόρου μου.

— Ἀμαξᾶ, ἀμαξᾶ, στάσου, ἄνοιξε! θέλω ν' ἀναβῶ πεζὸς τὸν ἀνήφορον.

Ἐξημέρωσεν ἐντελῶς, ἀλλ' ἡ περὶζ ἡμῶν χώρα ἐτυλίσσετο ἀκόμη ἀπὸ παμμεγέθη ταινίαν ἀτμῶν, ποικιλλομένων ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἡ ἀνάβασις ἦτον μακρὰ καὶ ὀρθία, καὶ ἡ διάρκεια αὐτῆς πιθανῶς ὑπὲρ τὰ εἴκοσι λεπτά. Ἔξοχον λοιπὸν ὑπηρεσίαν ἀπένεμεν εἰς τοὺς ἀσθμαίνοντας ἵππους ὁ παχύσαρκος ἐκεῖνος, ἀπαλάττων αὐτοὺς τοιούτου ἀξιολόγου βάρους. Ἡ προθυμία δὲ μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἁμαξηλάτης ἐνέδωκεν εἰς αἴτησίν του ἀπέδειξε τὸ πρὸς τὰ δυστυχῆ ταῦτα ζῶα ἐπωφελὲς τῆς προτάσεως.

Μὴ νομίσετε ὡς τόσον ὅτι ἁπλῆ εὐσπλαχνία ἦτον τῆς συγκαταβάσεως τοῦ ὁδοιπόρου μας ἡ αἰτία· ὁ λεπτὸς σωλὴν μικρᾶς ἐκ σηπίου καπνοσύριγγος ἐξήρχετο τοῦ θυλακίου τοῦ ὁδοιπορικοῦ του ἐπενδύτου, καὶ ἀπὸ τὸ ἐρωτικῶς πρὸς αὐτὴν ρηφθὲν ἀκαριαῖον βλέμμα του, ἐνόησα ὅτι σκοπὸς ὅλως προσωπικὸς ἐνήργει μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ ἴσως ὑπὲρ τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ διὰ λεπτολόγων τοιούτων παρατηρήσεων ἠμποροῦμεν νὰ καταντήσωμεν εἰς τὸ νὰ μὴ γνωρίζω-

μεν ποσῶς χάριν εἰς τοὺς ἄλλους δι' ὅσα καλὰ πράττουν ὑπὲρ ἡμῶν· ὅθεν καὶ δὲν εἶμαι τῆς σχολῆς ταύτης μαθητής. Ὁ καλός μου γείτων, καταλείπων τὴν θέσιν του, μοῦ ἄφινε τὸ στάδιον ἐλεύθερον, καὶ ἐχρεώστουν νὰ ἦμαι πρὸς αὐτὸν εὐγνώμων, ὡς ἔχοντα ρητὸν σκοπὸν νὰ πράξῃ ἔργον εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τοὺς πέντε ἵππους εὐάρεστον.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ νεᾶνις εἶχεν ἐξυπνήσει.

Ἀλλ' ὅταν εἶδε τὸν μανδύαν μου εἰς τὰ γόνατά της, ὁ γείτων εἶχε γενῆ ἄφαντος. Περιποιήσεις τινές, ὅσον ἂν συνοδεύωνται μὲ ἐνδείξεις εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ, εἶναι κατ' οὐσίαν αὐθαδέστατοι, καὶ ἐφοβήθην, τὸ ὁμολογῶ, μὴ συγκαταριθμηθῇ καὶ ἡ περιποίησίς μου ἐκείνη μεταξὺ τούτων.

Βλέμμα ταχὺ ἐρρίφθη ἐπάνω μου.

Ἂν μ' εὕρισκε μὲ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς θὰ περιωρίζετο πάλιν εἰς τὸ ν' ἀπομακρύνῃ ἀπ' ἐπάνω της ὅσον τὸ δυνατὸν ἡσύχως τὸν ἀτυχῆ μανδύαν μου. Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί μου ἦσαν ἀνοικτοὶ ὡς φεγγῖται, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπωθήσῃ τὸν μανδύαν μὲ τὸν πόδα χωρὶς λέξιν κἂν μίαν φιλοφροσύνης πρὸς τὸν κύριόν του, ἔστω καὶ τῆς ψυχρᾶς ἐκείνης καὶ ἀγερώχου φιλοφροσύνης, ἥτις θεραπεύει διὰ παντὸς γαργαλισμοὺς τοιούτους δυσαρέστων πρὸς τοὺς ἄλλους περιποιήσεων.

Ἐνόμισα λοιπὸν καλὸν νὰ τὴν ἀπαλλάξω τῆς ἀμηχανίας τῆς εὐχαριστήσεως, νὰ δικαιολογηθῶ δηλαδὴ ὅτι τὴν ἀπήλλαξα τοῦ κατάρρου! καὶ ἔσπευσα νὰ φέρω τὰ πρόχειρα πρὸς ἀπολογίαν τοῦ ὑπερβολικοῦ μου ζήλου ἐπιχειρήματα.

— Κυρία μου, εἶπα ἐν πλήρει ὑποκρισίας ταπεινώσει, συγχωρήσατέ με ὅτι ἐτόλμησα νὰ σᾶς ἐπιθέσω τὸ βάρος τοῦτο. Ἀλλ' ὁ κύριος πατήρ σας εἶχε λησμονήσει νὰ κλείσῃ τὴν πρὸς τὸ μέρος του θυρίδα, καὶ ἐσηκώθη τὴν νύκτα δριμὺς καὶ παγετώδης ἄνεμος, κατὰ τοῦ ὁποίου τὸ ὁπωσοῦν ἐλαφρὸν φόρεμά σας δὲν σᾶς ἐπροφύλαττεν ἀρκούντως. Νὰ σᾶς ἐξυπνίσω ἦτον σκληρόν, καὶ δὲν μοῦ ἐβάσταζεν ἡ καρδία, ἐνῷ σᾶς ἔβλεπα κοιμωμένην τόσον ἡσύχως.

Ἡ νεᾶνις ἐκατακοκκίνισεν ὡς κεράσιον.

— Κύριε, ἐτραύλισε μὲ τρέμουσαν φωνὴν ἀπομακρύνουσα τὸν μανδύαν, σᾶς εὐγνωμονῶ καταπολλά . . . . Ἀλλ' ἐκοιμήθην ὅλην τὴν νύκτα· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν αἰσθάνεταί τις τὸ ψῦχος.

— Καὶ ὁ κύριος πατήρ σας ἐκοιμήθη ὅλην τὴν νύκτα.

— Ὦ! εἰς τὴν ἅμαξαν κοιμᾶται πάντοτε, καὶ κοιμώμενος ρογχαλίζει δυνατά. Τὸ παρε-

τηρήσατε ἴσως;

— Ὀλίγον, εἶπα χαμογελῶν.

— Τὸ ὑπώπτευσα· δὲν θὰ σᾶς ἄφησε νὰ κοιμηθῆτε. Εἶναι πολὺ κακὴ συνήθεια. Ἐγὼ κοιμοῦμαι πλέον ἥσυχα.

Ἔμαθα ὅ,τι δὲν ἤξευρα· ὁ καλός μου γείτων ἦτον πατήρ, ὄχι σύζυγος.

(ἀκολουθεῖ)

ΕΥΡΩΠΑΙΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΕΝ ΚΟΓΓΩι

Πρό τινος χρόνου ἀπῆλθον εἰς Κόγγον δύο Εὐρωπαῖαι, αἱ κυρίαι Δέ-Λαβελὲ καὶ Σέφερ καὶ ἰδοὺ ὑπό τε τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ τύπου ἐκ νέου ἐξηγέρθη τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἂν ἡ Εὐρωπαία γυνὴ εὐμοιρεῖ ἱκανῆς φυσικῆς ἀντοχῆς καὶ ἠθικῆς ἐνεργείας ὅπως, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀνδρῶν—περιηγητῶν ἀνα τὴν ἤπειρον τῆς Ἀφρικῆς, ἀντέχῃ εἰς ἁπάσας τὰς στερήσεις καὶ ἐπιτυχῶς ὑπερνικήσῃ τοὺς κλιματικοὺς ὅρους. Πολλοὶ βασιζόμενοι ἐπὶ τῆς ἐκπαραδόσεως ἀσθενείας τῆς γυναικὸς ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ γυνὴ μόνον κατ' ἐξαίρεσιν δύναται νὰ γίνῃ περιηγητὴς ὡς ἡ Ἴδα Πφέϊφερ ἢ ἡ Λέδη Μπέκερ καὶ νὰ ἀνθέξῃ ἄνευ βλάβης τῆς ὑγείας της εἰς ἁπάσας τὰς στερήσεις καὶ τὰς δυσχερείας τῆς περιηγήσεως καὶ εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀσυνήθους κλίματος. Ἐν τούτοις αἱ τοιαῦται ἐξαιρέσεις δὲν εἶναι ὀλίγαι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀποικήσεως τῶν μεμακρυσμένων τόπων καὶ δύναταί τις νὰ εὕρῃ πολλὰ παραδείγματα καταδεικνύοντα ὅτι ἡ ἐνέργεια, ἡ ἰσχὺς τῆς θελήσεως, ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ φυσικὴ καρτερία οὐδόλως εἶναι ἐξαιρετικὰ προσόντα τῶν ἀνδρῶν. Εὐρωπαίας δύναταί τις νὰ συναντήσῃ πανταχοῦ· ἐν τῇ Ἰνδο-Κίνᾳ, τῇ νήσῳ Ἰάβᾳ, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῇ Παταγωνίᾳ καὶ τῇ χώρᾳ τῶν Ζουλούσων, τώρα δὲ καὶ ἐν τῷ Κόγγῳ ἔνθα ἡ ἐνέργεια αὐτῶν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐξαίσιον ἐκπολιτιστικὴν ἐπιρροήν. Ἡ πρώτη Εὐρωπαία ἡ ἐπισκεφθεῖσα τὸν Κόγγον ἦν ἡ Ἀγγλὶς Ἴγγαμ, ἥτις συνώδευσεν ἐκεῖσε τὸν σύζυγόν της διαμαρτυρόμενον ἱεροκήρυκα, τὸ 1884. Μετ' αὐτὴν εἰς Κόγγον ἀπῆλθεν ἡ Λέδη Δε-Βιντόν, τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος εἶχε διορισθεῖ γενικὸς διοικητὴς τοῦ βασιλείου Κόγγου μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Στένλη εἰς Εὐρώπην. Ἡ Λέδη Δὲ Βιντὸν διέτριψε τρία ἔτη ἐν Κόγγῳ καὶ ἐφείλκυσε τὴν συμπάθειαν τῶν αὐτοχθόνων οἵτινες λίαν κατεθλίβησαν ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει της ἐκεῖθεν. Ἀκόμη γυναῖκες τινὲς ἐκ Βελγίου συνώδευσαν τοὺς συζύγους των ἀπερχομένους εἰς Κόγγον· αἱ πλεῖσται ὅμως Εὐρωπαῖαι αἵτινες ἐπεσκέφθησαν τὸν Κόγγον ἦσαν

μέλη καθολικῶν ἢ διαμαρτυρομένων ἱεραποστολικῶν Ἑταιριῶν. Ἡ ἐνέργεια αὐτῶν εἶναι ἀξιοσημείωτος. Κατὰ τὸ 1892 αἱ ἐκ Βελγίου μοναχαὶ ἵδρυσαν παρὰ τὴν Ματάνδην νοσοκομεῖον καί τινας σχολάς. Αἱ ἱεραποστολικαὶ ἑταιρίαι ἐν Κόγγῳ τῶν Ἄγγλων εἶναι ἔτι πολυαριθμότεραι. Ἕνεκα τούτου πλεῖσται Ἀγγλίδες ἀπαντῶσιν ἐν Κόγγῳ καὶ δέον νὰ ἀποδώσωμεν αὐταῖς τὸ δίκαιον, οὐδεὶς ἐκεῖ, ὡς αὗται, δύναται νὰ συμμορφοῦται πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ βίου καὶ νὰ δημιουργῇ πέριξ του τὴν δυνατὴν οἰκιακὴν εὐμάρειαν, τὸ ἴδιον «home» πανταχοῦ ὅπου καὶ ἂν ἐρρίφθη ὑπὸ τῆς τύχης, καί τοι διατρίβει ἑκατοντάδας μιλίων μακρὰν τοῦ κέντρου τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἑκάστη Ἀγγλὶς σπουδάζει νὰ εὕρῃ ἑστίαν ἥτις νὰ τῇ ὑπενθυμίζῃ ἀνυπερθέτως τὴν πατρικήν της οἰκίαν, τὴν πατρίδα της. Εὐθὺς ὡς ἀγγλική τις ἱεραποστολικὴ ἑταιρία στήσῃ τὰ παραπήγματά της, παρευθὺς προετοιμάζει κομψὴν αἴθουσαν (Salon) ἔνθα τοποθετεῖ τὸ ὄργανον (harmonium) καὶ ἂν κατὰ τύχην ὁ ἀποπλανηθεὶς περιηγητὴς πλησιάσῃ εἰς ταῦτα τὰ παραπήγματα ἀμέσως θὰ φιλοφρονηθῇ ἐν ταύτῃ τῇ αἰθούσῃ διὰ τεΐου μετὰ πάντων τῶν συμπαρομαρτούντων τῇ γνωστῇ τῶν Ἄγγλων φιλοξενίᾳ εἰς τρόπον ὥστε ὁ Ἄγγλος εὐκόλως θὰ λησμονήσῃ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅτι εὑρίσκεται ἐπὶ πολλὰς χιλιάδας μιλίων μακρὰν τῆς πεφιλημένης πατρίδος του.

Ἐκτὸς τῶν Ἀγγλικῶν καὶ τῶν Βελγικῶν ἱεραποστολικῶν ἑταιριῶν ἐν Κόγγῳ ἀπαντῶσιν ἔτι Ἀμερικανικαὶ καὶ Σουηδικαὶ ἱεραποστολικαὶ ἑταιρίαι ἐν αἷς ἐργάζονται καὶ γυναῖκες. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ παρουσία τῶν Εὐρωπαίων γυναικῶν ἐν Κόγγῳ ἀναμφιβόλως ἐξασκεῖ ἐκπολιτιστικὴν ἐπιρροὴν οὐ μόνον ἐπὶ τῶν αὐτοχθόνων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Εὐρωπαίων ἀποίκων, μαλάσσουσα τὴν σκληρότητα τῶν ἠθῶν καὶ ὑπενθυμίζουσα εἰς τοὺς ἀποίκους τοὺς κανόνας τῆς εὐγενείας τοὺς ὁποίους οὗτοι εὐκόλως θὰ ἐλησμόνουν ἅτε ζῶντες μεταξὺ ἡμιβαρβάρων λαῶν. Ἐπίσης αἱ γυναῖκες ἀναχαιτίζωσι τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῆς καταχρήσεως τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς σκληρᾶς συμπεριφορᾶς πρὸς τοὺς Νέγρους εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν Εὐρωπαίων γυναικῶν ἐν Ἀφρικῇ αἱ σωματικαὶ τιμωρίαι ἐφηρμόζοντο οὐχὶ συχνάκις ὡς πρότερον.

Ἀξιοπερίεργος εἶναι ἡ σχέσις τῶν Νέγρων πρὸς τὰς Εὐρωπαίας. Οὗτοι τρέφουσι πρὸς αὐτὰς ὑπερβολικὸν σεβασμόν, εὑρίσκουσιν ὅμως αὐτὰς λίαν δυσειδεῖς. Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐν Κόγγῳ ἀφίκετο Εὐρωπαία τις διακρινομένη ἐπὶ ἐκτάκτῳ καλλονῇ, οἱ Νέγροι ἐξέλαβον αὐτὴν ὡς ἔκτρωμα καὶ ἀφελῶς συνελυποῦντο τοὺς Εὐρωπαίους ἐπὶ τῷ ὅτι ἔχουσι δυσειδεῖς γυναῖκας. Ἤδη οἱ Νέγροι συνείθισαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῶν Εὐρωπαίων γυναικῶν· ἐν τούτοις οὗτοι ἐξακολουθοῦσιν ἐκπληττόμενοι ἐπὶ τῇ ἐλλείψει καλλαισθησίας παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις οἵτινες ἐκ τῆς πατρίδος των προσκαλοῦσι γυναῖκας καὶ δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ συζευχθῶσι τὰς ἰθαγενεῖς.

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΑΣΤΡΑΠΗΣ

ΜΕΤΕΦΕΡΘΗ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΒΟΡΕΟΥ ΑΡ. 13

ΠΛΗΣΙΟΝ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ